

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai nyugy kapják.	Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdonosa.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám
Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 30 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.	Az egyesületi tanács felügyelése alatt: Főszerkesztő és kiadó: Forrácz Géza az OMGE igazgatója. Félszerkesztő: Halassy Miklós az OMGE ügyvezető elnöke. Tisztségtul: Buday Barna az OMGE titkára.	Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
igazgató-választmányának,
ugyis mint a
„Gazdasági Egyesületnek Országos Szövetségé”
végrehajtó bizottságának

1900. évi június hó 26-án d. u. 5 órakor az
OMGE. rendkívüli közgyűlést követeleg a
Közteleken tartandó

II. ülésére.

TÁRGYAK:

1. Közösen elintézendő ügyek:
- A) Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésre két tag kiküldése.
3. Az OMGE. tanácsának előterjesztése egy gazdasági néplap kiadása tárgyában.
4. Magyar Gazdaszövetség átirata a gazdakörök szervezése ügyében.
- Tudomásul veendőik:
5. Földművelésügyi miniszter leirata, melyben értesít, hogy a bajorországi hadsergej-előirattal rendszerketanulmányozására dr. Hampel Antal min. s. titkár küldte ki.

B) Az OMGE. belügyei:

6. Elhunyt tagok bejelentése.
7. Tagsági ügyek.
8. Új tagok felvétele.
9. Esetleg beérkező ügyek.

Budapest, 1900. évi június hó 19. éni.

Gróf Desseowffy Aurél
elnök.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
1900. évi június hó 26-án, kedden d. u. 4
órákor tartandó

rendkívüli közgyűlésére,

mely a „Köztelek” negyteremben (Üllői-út 25.)
fog megtartatni.

TÁRGYSOROZATA:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag és jegyző kiküldése.
3. A választmány felbatalmazása arra, hogy az egyesület tulajdonát képező „Köztelek” budapesti székházat átépíttesse és a még meglévő üres falakat új épület emeltesse.
4. Felbatalmazás adása az igazgató-választmány 3 tagjának arra, hogy a fenti építkezések eszközölhetése végett az egyesület Üllői-út 25. számú házára és telkére valamely pénzintézetnél egy, legfeljebb 500.000 koronára terjedő és legfeljebb 50 év alatt évi 5/4 százalékkal törlesztendő kölcsönt felvehessen és ebből folyólag a kölcsönfelvételét az egyesület nevében jogérvényesen aláírassa és a bekelezés engedélyt megadassa.
5. Esetleges, ezen ügygyel kapcsolatos indítványok.

Budapest, 1900. június hó 8-án.

Gróf Desseowffy Aurél,
elnök.

Felhívás az OMGE. tagjaihoz.

A mult évi és minden egyes tag-
nag megküldött egyesületi „Évkönyv”-
ből kitűnnek azon tagjaink nevét, akik
egyesületünknek évi tagdíjjal hátralék-
ban vannak.

Miután daczára a közzétételnek, —
tagjaink közül számosan máig sem tettek

eleget hátralékos tartozásaiknak, — kény-
telenek vagyunk a hátralékosok névsorát
az egyesületi ügyész urhoz behajtás végett
áttenni.

Megjegyezzük, hogy mindazok hátr-
alékának behajtását az egyesületi ügyész
az egyesületi ügyész urhoz behajtás végett
együtt 3 évi kamattal vagy évdíjjal van-
nak hátralékban.

Felkérjük tehát tagjainkat, amennyi-
ven magukat a peres eljárásnak kitereni
nem akarják, — e hó végéig tartozásai-
kat befizetni sziveskedjenek, — mert
ellenesében hátralékuik a jövő hóban az
egyesületi ügyész által per után fog
behajtatni.

Igazgató.

Értesítés az OMGE. tagjaihoz.

A nagyméltóságú földművelésügyi
miniszter ur közbenjárásával a cs. és
kir. hadügyminiszter ur a jégverés elleni
károk megállása céljából a viharáguk
töltésére szükséges robbanó lőpor be-
szerzését a budapesti, gyulafelhérvári,
kassai, komáromi és temesvári tüzérségi
szertáraknál, a nagyszabeni, beszerce-
bányai és pozsonyi fiókszertáraknál és
továbbá: az aradi műszaki tüzérségi
kezelési osztálynál kilogrammonként 76
fillér mérsékelt árért engedélytente.

Értesitem tehát az „OMGE.” t.
tagjait, hogy a lőpor beszerzésére szük-
séges igazolványokat a titkári hivatalnál
40 filléres levélhívogal beküldése ellen-
ben szereshetik be.

Igazgató.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. sz.

A. V. Vermorel vilafrenchei gyár világhíru

„Eclair” peronospora fecskendőinek

„La Torpille” kénporozó és

„Excelsior” szénkéneszó gépeinek

kizárólagos magyarországi képvisellete.

la. auggi Rézghéz la. sublimált Kémpor

és mindennemű szőfővedékezi eszközök és anyagok bevasárlási forrása.

Ajánlunk a cseplési időnyre mindennemű

kenőcsöket kőszeneket

olajokat ponyvákat

és zsákokat

legelsőrangú minőségben.

Dr. Aschenbrandt-féle bordóli és rézkémpor

A karczagi földmivesiskola megnyitása.

Vasárnap az Alföld mezőgazdaságának lélekemelő és hatásában jelentékeny ünnepe folyt le Karczagon. Az indok, a karczagi földmivesiskola felavatása, helyieredőnek látszik, de országos jelentőségűvé vált egyrészt az ünnepély nagyszerűsége, másrészt azáltal, hogy alkalmat nyújtott az Alföld gazdáinak összejövetelére és annak kifejezésére, hogy a konzervatívnak jelzett magyar gazdák egyáltalán nem idegenkednek a tanulástól, a haladástól, a kor igényeinek követésétől, csak megfelelő vezetőeknek kell lenniök a társadalomban és a kormányzatban kelő érzékeny szírnél, hogy a jó utra tereltesse és ha oda eljutottak, a magyar gazdánép az első, amely halájának vezetői iránt valóban nagyszerű módon képes kifejezést adni.

A karczagi földmivesiskola megnyitásának az ünnepe egyrészt a mult iránti halált, másrészt a jövőbeli reményt volt. A halált Karczag városának *közbirtokossága* iránt, mely áldozatkésziséggel 300 kat. hold elsőrendű földbirtokot bocsájtott egy fellátandó földmivesiskola céljaira és *Darányi Ignác* földmivesügyi miniszter iránt, aki az adományozott birtokhoz földmivesiskolát állított föl és azt az állam kezelésére átvette. A mult iránti halálát összefonódik a jövőbeli remény, hogy az új földmivesiskola hivatásának megfelelőleg a mezőgazdasági haladás oltárát fogja képezni, amelyből az oszkerbiú gazdálkodás, a czselzeribbi berendezkedés és az szorgalmas munkának szükségérzetét fog fakadni és ennek megvalósultával az egész nagy vidék mezőgazdaságának boldogulása jelentékenyben mértékben fog emelkedni.

A kunok ősi városa valóban impozáns ünnepélyt rendezett, amelynek középpontját *Darányi* földmivesügyi miniszter képezte, aki méltányolva azon nemes intenciókat, amelyek Karczag városának közbirtokosságát áldozatkésziségeiben vezérelték, személyesen fáradozott le az új földmivesiskola megnyitására, hogy megismerkedjék az Alföld gazdáival s közvetlenül érintkezve velük, új impulzusokat nyerjen országos érdekű működéséhez. Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye közönsége felhasználta az alkalmat, hogy a népszerű miniszter iránti szeretelének és ragaszkodásának méltó kifejezést adjon és ehhez az ünnepeléshez csatlakozott a szomszédos vármegyéik gazdaközönsége is. A karczagi ünnepnek éppen abban látjuk nagy jelentőségét, hogy ott az egész gazdaközönség megjelent ünnepelni a mezőgazdasági munkát és e munkának vezérét: a földmivesügyi minisztert, aki nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem arra, hogy az előhaladás és boldogulás útját a magyar gazdának megkönnyítse és nem zárkózik el a hivatalos bírók fala közelé, hanem elgyűjli a gazdátársadalomban, hogy a közvetlen érintkezésben nyerjen tudomást

a szükségletekről és igényekről és terveit nem a hatalmi parancsszóval, hanem a társadalom harmonikus közreműködésével igyekezik megvalósítani.

A kunok az ünnepelemben nem maradtak pusztá tömjénezésnél, hanem főbánszáltak az alkalmat arra is, hogy egy rögtönzött kiállítás keretében bemutassák állatállományukat, melyből a miniszter láthatta, hogy ezen a téren is ott még sok a teendő.

Meg vagyunk győződve, hogy *Darányi* miniszter éles és gondos szemre minden fény dacára észrevette a hiányokat, melyeken segíteni kell, de meglátta azokat az eszközöket is, melyekkel a hiányokon segíteni lehet s amely eszközök között legelső sorban áll a kun népnek törekvése a haladás iránt, munkaszerelete, szorgalma és takaréksága, valamint józansága, amelyekre a jövő munkálkodást biztosan alapozni lehet.

A karczagi ünnep lefolyását a következőkben ismertetjük.

Darányi Ignác földmivesügyi miniszter *Lossonezy* Mihály és *Tormay* Béla miniszter tanácsok, *Baróky* József osztálytanácsos és *Györy* Loránd miniszteri titkár kíséretben utazott Karczagra. Velük együtt mentek az OMGE képviselői *Forster* Géza igazgató és *Béla*csy Zoltán szerkesztő titkár; Szolnokon csatlakozott hozzájuk gróf *Dessuffy* Aurél az OMGE elnöke, továbbá a *Biharmergyei* Gazd. Egyes. küldöttsége *Tudózy* József képviselő vezetésével, *Jász-Nagy-Kun-Szolnok* vármegye küldöttsége *László Gusztáv* főispán vezetésével, ugyanint Karczag városának küldöttsége *Madarász* Imre képviselő vezetésével, Debrezsen város és Hajdúmező képvisellete stb.

Karczagra érkezve, a miniszter *Papp* Elek képviselő élén nagy küldöttség fogadta, amelyben a megye nagybirtokosai közül gróf *Ósápy* Gyula, gróf *Seopáry* György, gróf *Almásy* Imre, gróf *Dala* József és mások voltak, azokivül a környékbeli községek és Karczag városának lakossága czerszámra csoportosulni a pályaudvartól a városba vezető, diadalpárrakkal, zászlókkal, czimerekek és kórusokkal díszített utakon.

A miniszter és kísérelte mintegy 200 kocsin vonult be a városba, amelynek élén Karczag és Kun-Madaras déleleg kun legényeinek 100 főből álló lovas bandériuma lovalott.

A miniszter a városbátráa vonult, hol is először a város tanácsa ünnepelésen átadta a miniszternek Karczag város dispózióját oklevél, majd czorra fogadta a miniszter felkérésére a városnak a vármegye tisztikarának, a vármegyei Gazdasági Egyesületnek, a karczagi közbirtokosságoknak s más testületeknek tiszteletét.

A tisztelések után a miniszter a földmives-iskola telepére látogatott el, hol *Czédlik* István igazgató üdvözöl beszéde után behatárol megtekintette az intézet összes berendezését, mely *Károly* Zoltán egyesületi elnök által rendezett lo- és szarvasmarhalállítás megtekintése után kezdett végre a földmivesiskola telepén fellátott ideiglenes sátorban a díszelő, melyen mintegy 500 an vettek részt. A díszelőben az első felköszöntött *Darányi* miniszter mondotta a kiralyra, mint a kölességjelölésére és a munka legmagasabb és legelső névadójárára.

Utána *Pölya* Béla Széll Kálmán miniszterelnök mondott felköszöntőt és indítványára a miniszterelnökhöz üdvözöl tviratott is intéztek.

Gróf *Seopáry* Gyula a megyei birtokosság nevében köszöntötte föl *Darányi* minisztert, aki farsadhatlan tevékenységével, ügybuz-

mával és szakértelemével már eddigi miniszteri működése alatt a magyar gazdák javára oly sok újdonság törvényét és intézményét létesített s aki iránt J.-N.-Kun-Szolnok vármegye a karczagi földmivesiskola felállításra alkalmasból újabban is le van köteleve.

Darányi miniszter szólt föl ezután nagy figyelem közepette. Mindenekelőt köszöntött fejezte ki gróf *Seopáry* Gyulának elismerő szavairól, valamint köszöntött fejezte ki az OMGE-nek, a szomszédos megyék gazd. egyesületeinek és a gazdaközönségnek, hogy a földmivesiskola felavatásán megjelentek. Ő ismeri a magyar földnek erjét és arra figyelemzet, hogy ezt az erőt munkával és tudással jól kell használni, hogy a haza virágzását minél jobban előmozdíthassuk. A földmivesiskola egy új intézmény arra, hogy a gazdák ismereteket szerzezenek a föld ősi erejének minél jobb kibansárlására. Az intézmény létesítésének első kezdeményezője: Karczag város közönségére írta pohárát.

Még több felköszöntő után a díszelőt végt ért és a miniszter kísérelével öt órákor a gyorsvonattal Budapestre visszautazott.

NÖVÉNYTERMELES.

Roavaztató: *Karoly* Kálmán.

Takarmánymagvak termeléséről.

I.

Előszórettel ragadnak meg a gazdák minden olyan alkalmat, amely némi soronkívül jóvéleméhen juttatja őket, anélkül hogy nagyobb befektetést igényelne vagy más termények hasznát kevesebben.

Kiválóan alkalmas erre a célra a különböző takarmányszemek, melyeket a magyar nagy elterjedtségű laccára állandóan kereselt és jól fizetett árucikk gyánánt szerepelnek.

A szaklapokban ismétlődő számtalan kérdésökösde mutatja, hogy igen sok azoknak a gazdáknak a száma, akik még a közönségesebb takarmányfélék magvainak termeléséről sincsenek tisztában vagy legalább sokszor tapasztalnak olyan jelenségeket amelyek fölött elgizgogni nem tudnak s rászorulnak az utmutatásra. Nem lesz talán fölösleges a mattermelés szempontjából ismertetni néhány olyan takarmányféléseget, amely adott viszonyok között egyes gazdáknak nagy hasznára lehet.

Ilyen elsősorban a *Lucerna*, Mint takarmánynövény mindenütt elfoglalta a méltó helyét, ahol termelését a viszonyok megengedik, magját a legtöbb gazda mégis drága pénzben veszi, pedig könnyű szerrel maga is termelhetné, mert ott, ahol bő takarmányhozamot ad, rendszerint magot is elegendő jól terem. — Mattermelésére mindig az idősebb lucernásban válasszunk olyan darabot, ahol növénye nem nagyon sírú, de sem is szeszben ritka, hogy a talajt kellőleg be nem árnyékolná vagy nagyobb mértékben egyomósodna. Az első kaszálás letakarítása után a kijelölt területről irtunk ki a mutatkozó aranalfolokot*) kapavál vagy sarobálval s a kivágott növényhulladékokat a föld közepén kis halomba huzzuk. E föltoakat később is gyakran meg kell nyírta, s a nettán még mutatkozó tránskát újból kiirtani. A széles levelel gymokot s különösen az utfitvet (Plantago), amennyire csak lehetegés, irtassuk ki a maglucerna közül. — A második kaszálás rendszerint elég bőven virágzik s ha nem igen sírú, úgy kellően elővárosít s oldalvirágot is sokat hoz — ami a strűállás lucernánál elmarad s így a termés is kevesebb. Egyes mőköken gyötreri eszt, hogy a különböző legjobb állás lucerna is csak győren hoz virágot;

* Aranalfolok lucernánál legjobb a mattermelés köréből kiírta. — J.

ennek oka egy apró fereg (Tylenchus devastatrix), mely péteit a virágügyekbe rakja, mikor is azok jásos, polyvás torzokép ödményű fajuknak s ha ez felhajtjuk, megtaláljuk benne a parányi sárgavörös székacskát. A rosszul virágzó lucernát tehát vésztőlki el tudonos, ha meg látjuk, hogy a bajt ez a fereg okozza egy vágassuk le még idejében, hogy legalább takarmánynak használhassuk. De tökérethetetlen a lucerna magtermészt más rovarok is — így például egy araszoló pille-fajta átjárja, mely egy a virágokot mint a fejlődő hüvelyeket, agnvereszt csigákat lerdzja — mikor aztán szétvén nem ördemes megghányi s egyéb védekezési mód nem lévén, legjobb az leszkaszáni.

A már kifejlődött csigáknak is megvan a maguk rovarellenessége, melyek a termést többé-kevésbé károsítják s esetleg teljesen tökérethetnek.

A megátmodott csigák külsőleg sokszor nem is árulják el a bajt s csak alapos utánérzés után látjuk, hogy nem lesz érdemes a termést kicsepelelni.

Kedvező időjárással a lucerna csigás hüvelyei elég egyenletesen fejlődnek az érésben sincs nagyobb eltérés. Ha a hüvelyek meggharmarnak, azok egy része száradni kezd s a lenniük levő mag színe sárga, keményesége viaszos, úgy bátran megkezdhetjük az araszolást, mert helyes kelettel a kevésbé fejlett magvak is szépen utánérnek s mindenestre egyenletesebb, szép világosságra magot kapunk, míg a túlerlett magban sok a barna s így kevésbé értékes szén.

Kaszálás után azonnal közpnyagságu márkókba vagy villázatokba gyűjtjük a maglucernát s a nélfén meg mutatókó aranás részeket gondosan eltávolítjuk. Az időjárás mérten egy két napi száradás után vagy penrecskébe rakjuk vagy ami még job, felkötözük kévékbe s keresztet vagy kisebb vonatokat rakatunk beléle.

A behordás ideje akkor érkezik el, ha nemcsak a lucerna szára, hanem a magvak is kellőleg kiszáradtak s utóbbiak annyira megkeményedtek, hogy szétmorzsolva nedvet nem eresztenek.

Betakarítva, keskeny alacsony kazalba rakassuk, hogy se meg ne fűldejen, se a szél kárt ne tegyen benne s tetőzetét vastagon burkoljuk szalmával.

Száraz időjárás mellett a kazalozás után 10—14 nap múlva hozzáfoghatunk a csépléshez, de a sürgős munkaidőre való tekintettel a munkát legjobb télen, száraz fagyokkal végeztetni, mikor is a munka sokkal olcsóbb és gyakran tökérethetesebb is.

A maglucernát a cséplőgépen átvesztve, először a csigákat vezetik le, azután belillesztjük a gépbe a loherfűt készleket s azzal a magot tisztára kicsepeleljük. Utóbbi munkát helyenként szárumalmokban koptatással is végzük.

A kicsepelet mag még gondos rostálást kíván, azért azt jóféle szűrőleostónak kell többször átvesztetni s ha a szemettől s egyéb így kiválasztott idegen alkotászelektől kelően megtisztítottuk, akkor még az aranrostán kell azt szép lassan s kellő elővigyázatnál lerostálást, hogy ezzen előválasztott, piszékcsépa áru gyantát forgalomba hozhassuk tisztán.

A közhazsánlatban lévő szelölő és aranrostálással a lucerna és herelőket magvait egészen kiisztítani nem lehet. Vannak olyan kellemetlen gyomok — például a már említett keskenylevű utfü — továbbá a vadmohar stb., melyeknek magvát a leggondosabb rostálások után sem lehet teljesen eltávolítani, azért erre már a magteremtésnél, kiválasztásánál legnyak tekintettel s az alkalmatlan gyomokat ittasuk ki beléle, a mennyire csak lehetséges, mert az említett gyomok rendkívül bőven teremnek magot s miután a kizisztás soha sem sikerül eléggé — a gerda legjobbször poton áron kéntelen is ilyen termést elvesztgetni.

A lucerna maghozama nagyon változó, kat. holdanként 3 q. már jó termésnek tekintethető, de teremhet 4—5 q. sőt több is egy holdon s mivel a közönséges gazdasági áruérti termelészánkánál 40—60 ft körül fizetnek, méterelész izleti szempontból is igen jövedelmező lehet.

(Folyt. köv.)

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Szopós borjú kezelése.

Jelen közlemény egy olyan kérdéssel foglalkozik, amelyet mindennapjaisá miatt is minden gazda ismer s így talán feleslegesnek is látszik e kérdés megvilágítására papiros és nyomdafestéket fecserélni. Merészség volna tehát részemről ilyen ismétlésekbe bocsátkozni, ha nem lett volna alkalmam számos esetben tapasztalni, hogy a szopós borjú kezelésével, felnevelésével nem maga a gazda, hanem csak a tehenes szokott foglalkozni s maga a gazda többnyire azt sem tudja, hogy hogyan kell a a borjú közvetlenül a szülés után kezelve, mennyi s milyen telet szopik s milyen gondozásban részesül. Történn minden úgy, a hogy az a tanulatlan tehénész ajánlói, körülírt ajánlások ellette, történn tehát minden csak szokásból, uzusból, nem pedig azért, mintha az eljárásnak helyességéről bárki is meg lenne győződve. Ha azután nagy a borjú között a halandóság, okoz a gazda fűt-fát s az apólis, kezelt avagy a takarmányozás körül hiányok okoztak a nagyobb halandóságot.

Pedig a borjunak élete első heteiben kiválóan gondos kezelése van szükséges, mert ha ilyenkor bármi tekintetben is rövidséget szenved, az hosszú időre, talán egész életére káros kihatással lesz. Tudvalevő, hogy egy néhány napnál hasmenés annyira elgyöngyöl a borjú, hogy kész-bőnapokig meglik az annak nyoma rajta. Ezért gondolom tehát, hogy nem lesz felesleges ismétléskébe bocsátkozni s elmondani mindazt, mit kell e és mit nem kell tenni a borjuval, születésétől elválasztásáig.

Már a születés pillanatában cselezőre ségedőzünk, olyanformán, hogy a hüvelyből félig már kijött borjú derekát, a lapoczká mögött két kézzel átfogva a ségedőzést s a méh görbös összehuzódásával egyidejűleg szét kihuzni a borju. Azért cselezőre lyétlen módon beavatkozni, mert csipőnél fogva könnyen fennakad a borjú, illetőleg ezek legalább is megnehezítik a szülést s az anyafállra csak előnyös, ha a nyujtott segyély folytatn rövidből elvél kiindul.

A szülés után a szülés után a fontos dolog a köldökzsinór kezelése, mert ennek hibás kezelése igen káros következményekkel járhat. Ha a köldökzsinór szülésözben magától elszakadt, a borju hasán maradt vége két ujjal végig simantódo, hogy az utolsó csepp vér is kifolyjon beléle. Ime ez már olyan dolgot, ami jól jörfomán sehol sem szoktak megolteni, a borjú a szülés után első akadályozó dolog a köldök elszáradását s könnyen gnyeredésre vezethet. Ha magától nem szakadna el a köldökzsinór, úgy egy tenyérnyire a borju hasától, egy éles és tiszta, előzőleg karbolos vízben megmosott késsel elvágszók az ujjakkal, végigbuzással beléle a vér szintén kinyomandó. Fontos dolog ez alkalommal, hogy a kés ne legyen a szülés után pár napon belül. Helyes eljárás különben az is, ha a köldök elöklöttik ugyancsak tenyérnyire távoltságra a hasfától. Borjú gyakran előfordul az ez eset, hogy a még le nem száradt köldökön keresztül különféle, — többnyire halálos kimeretelt betegségeket okozó fertőző csirák jutnak be a szervezethez, a mely fertőző betegségektől némely is-

tállában járványszerűleg löpnek fel s számos áldozatot kívánának. Ezen bajoknak elkerülése céljából az istálló tisztaságára, gyári fertőtlenítésre kiváló gondot kell fordítani, de sőt gondoskodni kell arról is, hogy az épen a leborjósított telet is, úgy nemcsak a telet, hanem a borjú ketreczében bőví legyen tiszta 10 méterű szalma. Olyan istállókban vagy vidékeken, a hol a borjú közöttük gyákrabban fordul elő a fehér vérhas, vagy borjúbuzás, cselezőre a köldökzsinórt fertőtleníteni, olyan módon, hogy 1/2 liter vízbe 10 gr kreolint öntünk s ezzel az uszjából köldökét ímdeletlen a szegmészes vízbe pedig 8—10 napig, naponta kallidum-porrall behatolunk. Ötven gramnt cselezőre ezt az eljárást mindenütt alkalmazhassá venni.

További teendő azután eltávolítani azt a kocsonyaszéri anyagot, melyvel a borjunak orra többé-kevésbé be van tömve s melynek eltávolításáig a borju nem igen tud lélegeztetni magát, így megfázásának van kitéve. A nyálca csokon le a kocsonyaszéri anyagot azonban nem szükséges eltávolítani, amennyiben az az amuig is tulgylene szarnak védelméül szolgál.

Nem ritka az eset sem, hogy a borju az ortrűge kitisztítása után nem kezd el magálélegezni, a miből azonban még nem követhet, hogy meg van döglve. A ilyen látszólag döglött borjuv azután lehet életre kelteni, ha ortrűgeibe erősen befelvünk, ha pedig ez nem használható, hátára és fejére hideg vizet öntünk. Erre már rendezes görbös lélegzés áll be, a mely azonban némelykor csakhamar feltűnően elgyöngyöl, a mely esetben pokróczdabbokkal dörzselvő, igazassuk a bőrt, bár a telet át a borju azután is megnyire elégedőleg igaztja a bőrfelületét s így normálisan várható lélegzés, mindennemű beavatkozás nélkül is. Némely helyen azután a lélegezni nem akaró borju orrára véte őnt a tehenes, a mely pedig igen káros eljárás, a mennyiben a víz a kocsonyaszéri részletekkel együtt többnyire a tüdőbe jut s úszkós tüdőbőrre, halálra vezet. A borju azután a szülés után 2—3 napig tenni, hogy az a szárazsá nyálja: ez igen helyes eljárás, nem csak azért, mert ezáltal a borju leszáradtítják, de azért is, mert az anyafállt érdes nyelve igaztja a borju bőrt, a mely igaztás főkéntönben befolyásolja a szervek normális működésének megindulását. Hogy az anya borját szivesebben nyálja, némely helyt kopnyál, némely helyt szóval hintik be azt. A szóval behintés nem cselezőre, nem csupán azért, mert széjfel folyván, bele juthat a szembe, de azért sem, mert feloldódása közben a borju testétől nagyon sok meletet von.

Sorrend szerint következék ezután a borju megzoptatása, mert ha látva neveljük is fel a borju első napjaiban okvetlenül főcséjre van szükséges, hogygrázt, mert az nagyon sok felhárjt tartalmaz, a mire a borju szeszeb testének igen szükséges, van, másrészt, mert mérsékeltlen hasaható s ezen hatásra a felszurok eltávolítása céljából van szükséges. A szoptatásán azonban ismét egy igen fontos körülímetet kell szem előtt tartani, i. e. az első telet első mennyiségét, mert ha a borju többet szopik, mint a mennyi nyálca megnevezéni képes, okvetlenül hosszadalmas és nehezen gyógyítható hasmenés fog beállni. Általánosnan elterjedt nézet, hogy a borju életének első napjaiban is már 3 liter telet szükséges. Ez a nézet pedig nem állja meg helyét, mert a borju csak 1—1.5 liter telet szükséges az első 2—3 napig.

Ez után, hogy a legtöbb borju mohón szopik s nem tartván mértéket, ha a tehének bőven van teje, a jelzett mennyiségnél többet is szopik, de éppen ez a körülmény oka annak, hogy a borjú közöttük oly sok a hasmenéses. Szoptatás mellett bajos is a tej mennyiségét ellenőrizni, bár sok helyt úgy járnak el, hogy a tügyet előbb kiféjék s csak akkor bocsádják

szopásra a borjut, ha felesleges mennyiség már nincs a tőgben. Ezen eljárásnak azonban ismét az a hátránya, hogy a legzsidusabb tej éppen utóljára marad a tőgben, a tulajdonos ziros tej pedig még fokozottabb mérvben okoz hamesntét, mint a sok, de sovány tej. Ezen ebből szempontból a legyógyos mindjárt az eset elől a tehent is soványan kell takarmányozniuk a semmiesetre sem szabad olajpogácsával vagy egyéb olyan takarmánnyal etetniük, amely a tej zsírtartalmát fokozza. Közönségesebb, kevésbé bőven tejjel szarvasmarháknál nem forog ténnyen annak a veszélye, hogy a borju igen sok vagy igen zsidus tejet szoptik, ellenben nagyon is gyakori ez az eset olyan istállóknak, a melyekben kiválóan jól tejtűt egyedek állanak. Ez is az egyik oka annak, hogy Németországban a borjuk itatása annyira elterjedt; igen kívánatos volna, hogy ez az eljárás — különösen a gumókort írtása szempontjából — nátnak is általánosabban elterjedjen. Valóban eszakiabban lehet, hogy a borju, ellenben nem nyújt, igen egyszerű eljárás alkalmazásától miért írtozik annyira a magyar gazdaságközönség. Hiszen a nagyobbtelenszettek rendszeres személyzetel van, amely egy kis utánjárás és felügyelet mellett ezt a munkát is elvégeztethet minden személyzetápolás és költéségbőllet nélkül. Csak az itatás által volna szabályozható és ellenőrizhető az elfogyasztott tej mennyisége, például számos betegedési eset volna elkerülhető, csak ennek az eljárásnak segítségével lehetne sikeresen küzdeni a gumókort ellen. A borjuinak itatás utáni felnevelésével egy más alkalommal fogok foglalkozni.

Há, azután az is, hogy némely gazdaságban a nyón nagy időkönkben szoptatják a tojoktat. Eltekintve talán az első egy-két napot, a borju is rendszerint csak annyiszor szopik, a hányzóra a tehének fejre lesznek. Ennek pedig az a hátrányos következménye, hogy egyik szoptatástól a másikig a borju nagyon megéhezik s így igen nehéz s egyszerre többet szopik. Az első 14 nap a borjut naponta 5—6-szor kell megszoptatni csak akkor, ha egyéb takarmányzat kezd fogytatni; lehet a szoptatási időközvet megabbtatni, fontos dolog különben az is, hogy a szoptatási időközvet lehetoleg egyenlők legyenek s hogy a szoptatás naponta egy és ugyanazon időben eszközöltessék.

Mikor a borju már 8—10 napos kort elért, erekesnyeségből kezd vesztene s bajoknak, betegségeknek kevésbé van kitéve. Ebben a korban már 5—6 liter tejet is képes naponta kollelő hánynálani, fokozható ezen mennyiség — különösen ha sovány tejet kap — 12—14 literig is. Most már csak arra kell gondot fordítani, hogy a tejen kívül csak jó minőségű szénát, zabot, aprót, korpát vagy kevés lenmagpogácsát kapjon a borju, de semmi esetre sem egyéb mesterséges takarmányt. Majd későbbben arra kell gondot fordítani, hogy az elválasztás alkalmával a tejet ne egyszerre, hanem a két állomány betartásának vonjuk el, amely szabályokat a borjuk hitandóságá miatt. Horváth L.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mészey Gyula.

Pusztló árpa és buza

Tölmamegye egyik községéből V. L. beteg árpa- és buzavetést küldött be a következő sorok ki-érteben: „A vezetésem alatt álló megjelölés nagy (12,000 hold) gazdaságban különben az árpa szenedékek, holott azok a legeszebben keltek s mintegy 2 hónapig jól fejlődtek is. Két-három hét óta szenednek

csak, de ha ez így terjed, sok kárunk lehet. Az árpa betegsége azonos-e a búzával? Mindenképpen a gyökéreneszt vélem a baj okozójának.

A fenti árpa képe egészen megegyezik ama árpavetések képével, melyet a „Közlekek” f. 64. számában a „Pusztló árpanyetések” cikkben rajtoltam meg. Itt is legelőtlőbb jelenték a levélhüvelyek liliászine, továbbá számos levél teljes vagy részleges elszáradása. A száradó leveleken a *kormos gomba* (*Cladosporium herbarum*) jelentkezett meglehetősen s a *roszda* (*Puccinia Rubigo vera*) nagyon csekély mértékben. A legtöbb növény szinte egészséges, néhány növény azonban már elhalt egészen s ezek tővé és egyes gyökérezeten közönséges penészgombák, közülük az *egészszárka penész* (*Botrytis cinerea*) ültök tanyát.

A buza legelső levelei egészen szárgák, a felsőbbek pedig, főleg a levélhüvelyek, lilák; de a buzában a lilászin koránsem volt oly jól látható, mint az árpában. Egy-két tővön már fűltszó a kalász, az utolsó hüvelybe takarva; s levele zöld volt s rajta egyes szárgászírt foltozáslatok. Kibontva a kalászt a hüvelyből, ez utóbbi lelvél felületén egy-két *Thrips* alvó máskárt, de a kalászkor nem látszókat megtalálhatunk. A sárga s már száradó leveleken a *kormos gomba* nagyobb mértékben jelentkezett mint az árpán s a gomba a szár ideőlött megsárgult alsó részét borító levélhüvelyben is erősen mutatkozt. Ugyanessak a most említett levélhüvelyek többségén valamint az alsóit körülfogó szárról külsőjeen a *buzavó gombája*, az *Ophiobolus graminis* látható. A szár e helyeken egészen szilárd, a szövetek bomlásnak semmi létsége. A sárga sarjuhajtók egészen el vannak halva, ezeket a *kormos gomba* (*Cladosporium*) egészen belepi s tövökön penészgombák (mint az egészszárka penész *Botrytis cinerea* —) vannak. Ugyanakkor közönséges polytisomák (sehol sem az *Ophiobolus*!) vonják be az itt-ott elhalt gyökérezet.

Mind a buza, mind az árpa gyökerei feketek, a küldemény megkezezték örökmenység talajban voltak részben beragadva.

A gyökérezet vizsgálásakor a talajban egy jókora *drótféreg* (*putanobogár-álcára*) akadtam, mikor pedig az *Ophiobolus* által vizsgáltam, magán az *Ophiobolus* által beleveteltüvelyek belső részén és az *Ophiobolus* által belevetett szár külső részén, valamint fog a most említett levélhüvelyekben számos *angolnácska férgedést* találtam.

Tavaly is, mikor az *Ophiobolus gomba* által belevetett buza vizsgálatam sokszor számos ilyen álcát akadtam különösen a *Somogyi* származó ama buzában, melyet *Janosch* Emil ur kértémre közvetlenül hoztam kiüdtűt.

Ekkor semmi különös fontosságot ezeken nem tulajdonítottam, azt hittem, hogy ezek olyan fajuk közül valók, melyek a rohadás anyagában fűk fel tannyúkat, amiók közük sok van; így hát jelenlétiük *rohadó buzában* nem igen adott gondot, annál kevésbé, mert tavaly anyai buza érkezett hozzám vizsgálatra, hogy sorra mindjárt a legelőtben nem vehettem s azért gyökérezetüket s száraikat alsó végét néha napokig nedves rongyba takarva vizsgálom s ilyen körülmények között a buza tovább rohadhatott s a rohadási angolnácskák szépen szaporodhattak.

A felyő év, illetve a múlt év őszének tapasztalatai azonban elóztak már arra, hogy a szóbanforgó angolnácska parazitának, mégpedig a *Tylenchus devastatrix*-nak tarsam, mely Németországban főleg rozsan tesz kárt, ná-

*) *Janosch* ur ugranis először a *Közlekek* szerkesztésébe küldött beteg búzával, mely innét került hozzám s erre, után én a *Közlekek* 58. számában: „A *buzavó gombája Somogyin*” című cikkemet.

lunk azonban csak a buzában mutatkozott eddig kárteknének.*

Tartozom még (amint azt talány megírtam) az *Ophiobolus* illető tapasztalataim és megfigyelésem leírásával, tartozásom az idén még Ierovom s ott szőlők majd a fentemlített köreket.

Az előadottakban elmondottam észleleteim. Ami pedig azt illeti, hogy mint azok a tolmamegyei árpa- és buzavetések betegségeinek okai? — erre azall felelek, hogy *első sorban a májusi fagyok*. Ez volt a véleményem mindjárt, amint a beteg árpát és a búzákat megkelettem s véleményem meg erősödött a kérdésre utána.

V. L. ugranis levelet, melyvel a beteg árpát és búzákat kérte, május hó 31-én keltezi, azt írva, hogy „vetési a legeszebben keltek, mintegy két hónapig fejlődtek s két-három hét óta szenednek csak.” A szenedés kezdésének dátuma tehát ebben az esetben is összeesik a fagyos szenedés bekövetkezésének dátumával. De ezen dátumon kívül a megjegyzett vetések feltűnő külsőjeen kívül van egyéb okom is erre. Ugranis a kérdésvetéstől kétvetelen voltam azt kérni, hogy a buzából újabb küldeményt küldjön közvetlen hozzám. V. L. ur szives volt kéréssemnek eleget tenni, június 10-én a beteg buzából az új küldeményt megkaptam.

Ennek már egészen más, derültebb képe volt, mint az első küldeménynek. A tők legnagyobb részén a kalász már elvirágzott s habár a kalászkor nem mondhatók nagyoknak, kielegíthetik az émbert, mert bennük a magvak igen szép fejlettségű értek el. Az alsó levelek el vannak szárgulva, ezeket, mint a talányhoz leközlelek esőket, legjobban érte a fagy, ezek tönkre mentek; felebb egy-kettőnek kissé lilás, de nagyobbrészt zöld (habár nem idele zöld) a színe, ezeket a fagy ére, de nem tette tönkre, főleg összedeték magukat; legfeljebb azután egész idele zöld színeket, jól fejlődtek a levelek. Ez utóbbiak a fagyos napok elmúlásával keletkeztek.

Több kalásza, azonban „*hasab*” volt még. Ezeket kifogva, a polytis közölt szinte hamisított *Thrips* alvókat, amelyek a kalász felső végét tönkre is tették; ez itt fehérdék, csavardk. A szépen kalászban ment tövökől kinőve, tönkrement sarjuhajtások is láthatók s főleg ezeken van *Ophiobolus* és *Cladosporium*.

Ezt a második küldeményt megmutattam egy praktikus gazda barátomnak, aki azt mondta rá, hogy megtehető buza. Ezeket is előadva, megismertem azt, hogy véleményem szerint fgyárlat van dolgunk. A fagy a gyengébb hajtásokat s az erősebb szárazon is az alsó leveleket tönkre tette s az egész vetést fejlődésében visszatartotta. Ennek következtében a gyengébb növények kalászkait nagyon lassan bírták kihányani s így az elszaporodásnak csak a legelső részét látjuk, hogy a szenge kalász hegyét még a *hasab* tönkretögték s talán arra is, hogy az ilyen kalásznak még látszólag ép alsó részében a normális megképzést hátráltassák.

Az angolnácskák is kártevőknek tekintem, de bizonyos, hogy ezek kártelettem meg nem éri annyira, a növény akkor, ha a késői fagyok miatt, hogy közönlény kárt tesznek benne, meg fejlődését is hosszú időre meg nem akasztják.

Az *Magyar-Ováron* is a májusi fagyokra az árpavetések részben illa, részben sárga színt öltöttek, a buzában a lilásodás nem volt feltűnő. Most már az árpavetések lilászine fagyos szenedésnek, az árpavetések sárga színeket árdásnak nyomtam, az árpák nagyon hátra vannak, nehezen szedik össze magukat, mert a fagyos szentek után sok hívás maradt az idő, sőt még is

*) Lásd a „*XV-Értelvény Közlönyek*” II. kötetének 4. füzetében „*Talányok Közlekek*”, „*Gabonavetési kártevők fonalterve*” című tanulmányt.

hő jelen is, eltekinve egy vihart megelőző nagyon is meleg napoktól, a reggelok és az esték hívősek voltak.

Nem tudom, minő volt a beküldött vidéken az időjárás, nem tudom, hogy voltak-e nagyobb esők, nem tudom minők a talaj nedvességi viszonyai? Ha a talaj átszárt, akkor ez annak fellemegeledésére gátlólag hatott s az ilyen talajban nehezen, lassan szed össze magát a vetés.

De reményem, hogy a mint a buza, úgy az árpa is kibevet azóta a bajt annyira, hogy nem nyúj vizagszálhatatlan képet. Ezt szívből kívánom is.

Mikor P. L. ur a buzát közvetlen hozzáom volt szives küldni, leveleiben azt írja: „Ha fagy okozta az árpa és a buza romlását, honnan van az, hogy nagyobb területen (már mint egy darabban) sehol sem észlelték, még ha lapos a föld sem.” Erre a felvetés egyszerű. A talaj minőségében a legeszkélyebb változás (a nedvesség, a tömörség, a trágya elosztása stb.) már különbséget szülhet a fagyot illetőleg, valamint különbséget szülhet a növények individuális tulajdonságára. A fagy sohasem pusztít el minden növényt a szőlőföldön, de egyéb növényt sem valamely nagyobb területen.

Az óvári akadémia szőlőtelepén melyet én kezeltek — a drótféreg és április végéig kárt okoztak. Több tavalyi ültetést ojtány, valamint közönséges tőke folsó rész elfogyott. A táblák kicsinyek, csak 1/3-ás holdasok, melyeken hasonló fajta, hasonló koru, egyidőben és egymódon állított tőkék vannak. Eme táblákon 500—500 tömött elfogyott 10—12 elszórtan.

Már most a tőkéik kétségbe kellene vonnom, hogy a fagy tett kárt? Az *Ophiololus*, valamint a *Cladosporium*, mint azt már e lapok hasábjában többször kinyilatkoztatam, csak másodrendű jelenséget, szaprofitának tartom. Mióta az *Ophiololus* hazánkban konstatált és figyelemmel kísérem, semmi olyan jelenséget nem tapasztaltam, nem érveb, nem juttam, mely e hittem megváltoztatására vezetne.

A drótféregből talán szólnom sem kellene. Ismeri minden gazda e kártevőket, melyek hatalmát már én is nagyon megéreztem gyakorlati munkálkodásomban, az óvári akadémia szőlőnevelési évében. Ha a drótféreg a gabona földben levő szártól elragja, nem menti ezt már meg semmi, a legkívánatosabb időjárás sem; ha pedig csak a gyökérezetn rág, a legkisebb gyökérezet elrohad, de jó időjárásnál a növény egy-két bojt lerágást elszenved.

Én csak egy drótféreg találtam s a küldötték között sem olyan árpa, sem oly buza nem volt, amelynek földalatti szára el lett volna rága.

A drótféreg ott van a kérdésvető talajában, az tény; hogy mily mértékben mennyi kárt okozott? azt csak a helyszínen lehet konstatálni. A drótféreg rovására is eshetik több pusztuló folt, mert a porosz kártevők sokszor foltokban mutatkoznak.

Meroy Gyula.

Videki malomipar.

Ezen czim alatt a „Köztelek” I. évi 45-ik számában Hegyi Zsigmond ur tollából megjelent czikre vonatkozólag a borsod-miskolci gőzmalom részvételiről szóló igazgatóság részéről az alábbi levelet kaptuk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Hegyi Zsigmond ur a „Köztelek” 45-ik számában behatóan foglalkozik a malomipar helyzetével, az érdekeltektől, mely a fővárosi és vidéki malomok közötti fenoforg és jókarutató tanácsokat ad a gazdákközönségnek, hogy

mily eljárás kövessen az esetben, ha netalán a vidéki malomok működése a gazdákközönség vágyaizásának meg nem felelne. Ezen feltevések megválaszolására sajátos helyzetünkkel fogunk beosztkozunk.

Hegyi Zsigmond ur azonban elmékedésében példára is hivatkozik és a miskolci, losonci és hatvani malomnak egyesítését, mint a gazdákközönség néve károsat említi meg és ezen megemlékezésben oly téves adatokra hivatkozik, melyek helyreigazításra kívánanak.

Először is nem áll az, hogy a hatvani malom tulajdonsága a miskolci és losonci malomok kiséjátította volna, mert ellenkezőleg éppen a miskolci malom tulajdonságai voltak azok kik a malom részvételüknek felelőseivé a losonci malomot megvárszólták, a hatvani pedig kibérleték. A hatvani malom tulajdonsága csak nagyrésztvényese volt és maradt a vállalatnak; a vállalat ügyeire nem gyakorlati több befolyást, mint amennyit néki az igazgatóságban tagsági joga adott. Az egyesült malomnak igazgatóságában a közélet és a gazdaságközönségől önálló és függetlenül gondolkodó tagok foglalnak helyet, kik a vállalat ügyeire minden befolyástól menten egészen függetlenül intézik és meggyőződésük szerint a vállalatnak anyagi érdekei mellett, mindig figyelembe vették a gazdákközönség érdekeit is.

Hasonló tévedés ciklikörí urnak azon állítás is, mintha ugyanazon tőke, mely a miskolci és losonci malom egyesítését végrehajtotta, létesítette volna a közel multhab a buzafinget. Mi úgy tudjuk, hogy ényég mint főintéző a buzafing körül szerepelt ugyan egy Deutch nevezőü egység, de biztosíthatjuk, hogy ezen egység sohasem volt azon vállalatnak nagyrészvényesével, a Hatvani-Deutch család tagjaival, kiknek a magyar közgazdaság oly fontos malomipar, mint általában a hazai ipar terén köztudomáslag nagy érdemek vannak.

Kelt, Miskolczon, 1900. június 18-án.

Dr. Tarnay Gyula Soltész Nagy Kálmán
polgármester.

Lichtenstein József

birtokos

Mint a borsod-miskolci gőzmalom igazgatóságának tagjai.

Készséggel adunk helyet a fenti nyilatkozatoknak, mely szerint szivesen konstatáljuk, hogy a miskolci és losonci malom egyesítésénél szerepelt Hatvani-Deutch család egy tagja sem vett részt a buzafingben; de másrészt a fenti nyilatkozat csak megerősíti Hegyi Zsigmond ur állítását és jó értelemséggel, mert az valóban eredményében teljesen mindegy, vajta-e hatvani malom tulajdonsága egyesítésre és a miskolci és losonci malomokat, vagy a miskolci malom a losonci és hatvani malomok, mivel ennek a végeredménye ugyanaz, amire Hegyi ur a figyelmet felhívni akarta, hogy t. i. az ilyen egyesítések által jönnek létre azok a trüsztek, amelyek nagyon alkalmassak a gazdai érdekek háttérbe szorítására, amint azt Hegyi ur, aki óvaló birtokos, a miskolci-losonci-hatvani malom egyesítése után saját maga tapasztalta. Hogy a gazdáknek az ilyen reájuk káros törekvések ellen védekezniük kell, csak természetes és aki erre a figyelmet felhívja, az a gazdákközönség részéről köszönetet érdemel, azt a fenti levél íról is, — akik maguk is birtokosok — szintén bátran aláírhatják.

Szék.

Szemelvények.

Csak reklamál nélkül!

„Az erdélyi gazdasági egyesület nem dolgozik reklámmal.” Derült pillanatoktól szerencsés nekünk újabb időkben ilyen s ehhez hasonló kijelentések kezdődő czikkecskék, a melyek persze azért végeződnék, hogy énti egyjelt reklamál nélkül, megvárható valódi údválragásokkal dicsejk. Eszenbe jut a művelt angol, aki a kétélektől ökleivel tanítja ki rá, hogy ő a világ legműveltebb népejeje. Hát hiszen ez gusztag dolga.

Ezek a czikkecskék azonban csipkedni is szoktak. És a csipkedésnek rendszer van. Szerzőjük bizonyára úgy gondolja, hogy a valódi nagyrák csak összehasonlítások alapján domborodhat ki. Hasonlatonak objektuma gyanánt az OMGE-t szerepeltet állandóan, amely persze csak henyl vagy legfeljebb ront az ügyeken, míg az E. G. E. fűrgen aratja a baborkát álltakifalításán. Ime itt közlünk egy kis izellőt az „Újság” cz. új-gabban megjelent egy ilyen reklamczikkecskéből:

„Ez itt szemkinébe szökik az országunk két országos jellegű gazdasági egyesület az Országos Magyar Gazdasági Egyeslet és az E. G. E. közt levő különbség. Az első a maga országos, szellemi és érdekelői tekintetével rendkívül folytonos politikai, reakcionárius főlőgára, nepotizmus és nagyrá fűjtj tudósága következtében nem tud meddő vitáink, úros hátközönél, nagyrá fűjtj szerepétől mérsékelni menni. S még minden azáltal, midőn mindenütt előt csak az únik föl, hogy mi mindent nem tesz az egyesület, még minden alkalommal amerikai reklámmal, sippal, dobos ügyekkel valamire föltüntet a semmi. — Vezetői ügyesek, de működésüket megbénítja feudális, aristokratika szervezete, igazgatói agyának, de nem a szív, hanem a magánakéte kirogósodott. Ilyen az O. M. G. E.”

Most már lássuk, ugyanezen megfigyelés szerint milyen az erdélyi gazdasági egyeslet.

Nem dől ki nagyhangoz frázisok és utópikák a publikum megz. A közönségnek nem csak tette után köljük meg. Talán túlságosan szerény és talán azért esnek tévedése a mai realis, humbugos kor kritikájában. A közönségnek mutatni rá egy országos jellegű akcióra, a gazdasági-kezelésre, a tojás-szövetkezeti kérdésre most egy adott a retorika korul, mely a gyakorlati és hasznos intézményt adott gazdánknek.

E sokatörő kezdet után egy rendezendő álltakifalítás jelentőségének méltóságába merül bele a ciklikör, ugyannya, hogy a kiállítás szerveztemaradnak és bírkának melle bizonyára búskédn feladagad a jól az édes érzésből, hogy ő k hazánk legrágább közügye.

Hát már ez ugyan mire való? Hogyan egyesítsük össze az öndicsőüetésnek s a feltelkenkedésnek ezt az inkább komikus, mint komoly megnyilatkozását egy gazdasági egyesület méltóságával, amely hozzá még országosan akar lépni? Hiu azonban hoz illő ez az eljárás, aki miközben a tikörbe néz, ne hallani szereti a komor-nájától, hogy te vagy a legszebb a nagy világon. Az E. G. E. preszidensnek javára nem válnak az ilyen irodalmi komor-nák. S ha mégis a nyakára ünnek, ajánljuk, csapja el őket.

Az erdélyi gazdasági nem a mások rovására terem. Válgék nagyrá az E. G. E. szikébb hitvási körében, szivünkölj kívánjuk. De vezetőknek bölcs belátása s jó izéle számúze körébel az öndicsőüetésnek s a mások megkisebítésének olesó eszközei. Az OMGE-t pedig méltóztassék átengedni saját, veszedelmes sorsának. Ez az egyetlen kollektális sziveség, amelyet az E. G. E.-ől megkivánunk.

A hitelszövetkezetek ellen.

A szövetkezetek eszmének az OMGE, egyik legbuzgóbb előharcosa, tehát az E. G. E.-nek nagyon természetesen nem keil a szövetkezes. Ezt érlette meg velő minapiban tartott gazdasági-kezelésén dr. Bodor Tivadár, aki a hitelszövetkezetek működéséről tartott előadást. Előadásából, mely merkitális szájútt egyes országai örömlétezen reprodukálni kiemeljük az alábbi néhány passzust:

„A szövetkezeti eszme iránt itál a vidéken nem nagy az érdeklődés; a csekély számban keletkezett ilyen intézetek közül egy-kettő mutat diadalmat. Ez az első tartalom lehetősége, hogy a szövetkezeti eszme általánosságban is beváljék s legalább a közeljövőben a törvény által tervezett alakban, annyira kis körökbe, egyes község, vagy legfeljebb városi körzetek területére szorítsa magyarázó értelműt. A szövetkezeti eszme alapjai a köznevelés módja nem rendelkezési azon keveseket is, a kik a költői reményekkel. Úgynevezett „szövetkezési eszme” mellett nem szívesen kockáztatja senki a pénzét üzletre, s az engedélyt fog legnagyobb óvatossággal, akkor a takarékpénztárban ezt megvárja, a nélkül, hogy a szövetkezési eszme s a nélkül, hogy ráadásul még négyezer éretlen kockáztatna, a mellett a betett tőkéhez könnyen hozzáférhet, nem kell ahhoz közpénztár határozat s a határozat után még egy évig várnia. Azok a szövetkezési eszme a tőkét, kik a legújabb tőkétől várják a sürgő kiáramlást, természetesen elölr.

Hízen az igazságot sulyítól görnyedezhet az előadónak minden szava, de egy gazdasági egyesületnek talán még sem az a feladata, hogy ezeket a sulyokat gondosan kikeresse és összehordozza, a szövetkezetek nehezen felléptek alkalmányra vesse rá, hanem feladatát és kötelességét éppen ezeknek a sulyoknak utóbb való elhárítása képezi. Ha az érdeklő gazdát, egyelőt úgy gondolkozik, hogy a takarékpénztárakhoz sokáig simán áll, a mellett az új szövetkezési eszme, akkor nagy tévedésben van hivatást illetőleg és a tévedés-előgyűdül áll az ország szambavethető gazdasági egyesületei között. Ha pedig nem szolidáris előadóival, akkor tiltakozók az ellen, hogy ennek feltevései az ő bolygale által jöjjenek forgalomba.

Mezőgazdasági érdekvépviseleti intézményről méltán megkérdeztük a gazdaságosság, hogy ez kezdje hűtlenkedni, a mellett megvárjuk, mert eltekintetben a tévedésben az iránt választó egyéneknek bocsolja meg magát, hanem a közjón. És ennek sérelmeit a kánczikekkel jóvá tenni nem lehet.

Mézőgazdaság az őrlési forgalom.

Az érési forgalom ügyét e hó 11-ikén a főváros is megvitatta egy, a csekélyt elgyőzhivott értekezlet által. Az értekezleten, melyet tudvalegőleg a Fenyessy Adolf indítványára foglalkoztatott a fővárosi tanács a nagymalmosok ügyével: az OMGE-t Zeleskői Róbert gróf és Rubinek Gyula képviselték. Lefolyása azonban ennek az értekezletnek legfeljebb arra volt alkalmas, hogy ismételten kitérjen a nagymalmos állapotról, melynek általánosságban és kitérjen az, hogy az őrlési forgalom visszaállítás mellett semmiféle elfogadható indokot és semmiféle megnyugtató garanciát felhozni nem képesek.

Uj motívumok tehát nem szüdhettek a vitába és nem magyarázták meg, miért és mily kifátlással rászánték élét ezt a kérdést a fővárosnak, hiszen előtérben attól, hogy az őrlési forgalom más irányba megvált, nem szüdhettek, annak visszaállításán érdekében egyáltalán nem tudtak sulyt vetni a mérlegre s így nem lehetett reményük arra sem, hogy legalább az OMGE. képviselőit közölközésre bírassák. Azt pedig, hogy a nagymalmos érdekeltsége kívánja az őrlési forgalom visszaállítását, addig is tudtuk, évről-évről újabb érdekeltség felsejleges volt és csakugyan mérő is maradt.

Az agráriusok és a malmosok között önkéntes egyáltalán nem jött létre, sőt ellenkezőleg, a közölközési lehetőség ezen a téren kizárta vlt. Talán be fogják mostmár látni az érdekeltek, hogy az ellentétek további kiélesítése helyett cseztérőbb lesz, ha a kárpótlás kérdését oly téren vizsgálják át, melyen az élelmiszer, a gazdasági-érdekek sérelme nélkül előtehető. Az őrlési forgalomból azonban nem kérünk többet.

Damokles kardja.

Ugyancsak kevés okunk van visszakiánni a Rohonczy minapi interpellációjának a hatása alatt. Rohonczy ugyanis saját kárán

a budapesti földesbi spekuláció egy ravasz fogadásra jött red. Ide hozott ez a spekuláció 70000 mázsa szerb buzával munomsan s ez az aránylag csekély mennyiségű árú elég arra, hogy vele a magyarbuza ártat a határidőszületben agyonnyomják. Mert ugyan ki mert volna a határidőpiacra buzáat venni, amikor nem tudta, hogy szállításakor nem kap e kisebb értékű szerb buzáat és viszont, a készára-piacra miért vegyének a málnok jó magyar buzáat, amikor jóval olcsóbb árban juthatnak a silány szerb buzához. Ha már ez a 70,000 m. olcsó szerb buza is oly kitűnően beválk a spekuláció puhító eljárásához, mily jelentősége van akkor az őrlési forgalom révén felhathalmazható egy másfél millió m. vármentes szerb s román buzának, azt mindenki elképzelheti.

Ezen újabb manőver tanúságából a földesbi is megzavart indult meg a szerb buza felállításának megszorítása érdekében. A földesbítanács legközelebb anketét tart abban a kérdésben, hogy a jövőben különös kikötések hiányában a határidőszületben csakis beföldi gabona legyen szállítható. Valószínűleg azok szietnek majd leoldani ezt a Damokles-kardot a magyar buszpiac felől, akiken sebet ejtett. Várjuk a földesbítanácsokat, hogy a kizodogatsáinnal a serénykedő kezek segítségére lehessünk.

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei.	Oldal
A karczagi földművelésiskola meggyitása.	963
Növénytermeles.	964
Takarmánymagvak termesztéséről.	964
Állattenyésztés.	965
Szopós borjúk kezelése.	965
Gazdasági névnytan.	966
Puszteuló árpa és buza.	966
Vidéki malompar.	967
Szemelvények.	967
Yegyesk.	968
Kereskedelem, földes.	970-971

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye a VII. ker., Kereszei ut. 72. szám alatt házon megtekinthető a hétfői és az ünnepek között napok kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. n. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepek között napokon a muzeum zárva.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegálláshoz a Kereszei-uton a városból jövet VII. ker., Alás-érdekor utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

A magyar kir. földtan Intézet muzeuma a közölközésnek állandóan nyitva áll minden vasárnap és estiórkókon, délelőtt 10-1-ig. Más napokon, hétfői és péntek kivételével, délelőtt 10-1-ig, egy korona személynéknél belépő díj feltehető után tekinthető meg.

Felkérjük mindazon tisztelt előfizetőinket, akik a folyó énegyedre az előfizetési díjjal hátrahátrahagytak, hogy azt a július—szeptemberi előfizetési összeggel együtt folyó hó végéig beküldeni sziveskedjenek, mivel július hó első napjaiban az összes hátraleköszönöknek beszűntetjük a lap küldését.

Czalmadományozás. Új előlege a király a földművelési miniszter előterjesztésére báró Podmaniczky Gyula miniszteri segédtitkárának a miniszteri titkári és gróf Nyáry István miniszteri fogalmazónak a miniszteri segédtitkári czimzet adományozta.

Meghalt. A földművelési miniszter Csalmadományi József nemess-kosztolányi lakosú Bara vármegyei orsz. tanácsbíró, a kinek a k. kir. vármegyei törvényes bírósági, Dóssy Imre szentmiklósi lakosú Nyitra vármegyei érsekségi. Papp Károly czebeli lakosú Buda vármegyei kőrös-bányai, Keresztes József miki lakosú Somogy vármegye nagyatái és Schuster Béla székesszigeti lakosú Zala vármegye letenyei járásra néve a gazdasági tudósító listán birta meg.

Eljegyezés. Moszányi István a szatmári püspökségi uradalom dnyésháti kerületének föfelügyelője Eljegyezte Szivócs Lajos, herceg. Eszterházy nyugalmazott főszéktöl-ügyelőnek lenyát, Emiliát. Bucsányi Imre, Szajbely Gyula rohonczy uradalomnak intézője Eljegyezte Bierbaum Ilonát Rum-ban.

Leányimáriszták kirándulása a gödöllői barmontenyésztés telepre. A leányimárisztákhoz Bethly Zolt és Pályi Sándor igazgató s a nököpöz egyesület hölgytagjai vezetése alatt nyitott ötvenen e hó 17-ikén kirándult Gödöllőre az utáni m. kir. barmontenyésztés telepre és ottani megtekintés s a barmontenyésztési tanulmányozás czéljából. A földművelési miniszterium részéről: Tornyos Béla miniszteri tanácsos és Pirkner János orsz. állattenyésztési főfelügyelő jött a kirándulókhoz. Gödöllőn az állomásnál Hrablay Emil, állattenyésztési m. kir. felügyelő, a m. kir. barmontenyésztés telep és munkásképző iskola vezetője 16 kocsival várta a vendégeket. A barmontenyésztés megtekintés s a tanulmányozás előtt Tornyos miniszter tan. előadást tartott a barmontenyésztésről, mely után részletesen megtekintették a telepet. Midőn már a nagy sétálás elfáradtak, a telep vezetője dusan terített asztalokhoz vezette a vendégeket, a hol a fiatalag csakhamar vígan lakmározni kezdett. A vendégek Hrablay felügyelőnek az ált. barmontenyésztésről, a traktortenyésztésről és a barmonták hialázásáról szóltak ajándékul kapták. Oszonna után kocsira ülve, a vendégek az Erzsébet királyné emlékére a földművelési miniszter által alkotott gyönyörű parkokat tekintették meg. Onnan a királyi kastélyt és parkokat keresték fel, melyek megtekintése után az egész társaság az esti 9 órai vonattal Budapestre visszautazott. A nököpöz egyesület vezetősége a minisztert távirattal üdvözölte s a telepen részéssül szives fogadtatás és tanulságos előadásokt köszönetet mondott.

A Nyitra megyei Gazdasági Egyesület igazgató-választásána Emány József előnkéze mellett folyó hó 15-én tartott ülésében elhatározta, hogy Darányi Ignác földművelési miniszternek az egyesület iránt tanusított jóindulatát, továbbá a mezőgazdasági munkások érdekében kezdeményezett humanizációs törvényjavaslatát tekintve, a traktortenyésztés nyilvánítása, hogy fölki Bartley József min. oszt. tanácsost, munkás-segélypénztárra vonatkozó törvény tervezőjét, egy előadás megtartásának, a törvény czéjának és a pénztárak szerveztének megismertetése czéljából. Az előadás Póstyénban augusztus havában a vármegyei lelkészek, fölbirokozások, gazdasági, barmontenyésztési tanácsok, a traktortenyésztés megtagrta. Elhatározta továbbá a választásminiszter tekintetét arra, hogy Lueger, bécsi polgármester és pártya a bécsi marhárvadás, eddig a mézarsók által fizetelt fogyasztási adót — ami páronként 30—35 koronát tesz ki — a hizalók nyakába akasztja szóni, ügy aközött indít a pozsonyi kivitelű huzat marha-nyak látkészítésről, mely közölközés nagy mindadig nem fognak észvetrni s a magyar hizalók bosszantsa mindadig nem szünzik, míg a pozsonyi kivitel marhárvadás a magyar gazdaságosság régi óhajának megfelelően nem léteül.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvédsapokat részére 1900. szept. 1-től 1901. aug. 31-ig terjedő szükségelt és ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termék beszerzéséről szóló hirdetményeket újabb alábbi két kivonatot közöljük.

Katonai Átvevő Állomások

Termékek	N.-Borsalmi rész	Szabolcs	Zemplén	Ujvárad	Vracs	Óvárad	Pannónia	Sárga	Órova	Kesztenf.	Baja
Zab q.	100	200	90	90	180	120	370	90	—	—	—
Széna q.	100	200	90	90	180	120	370	90	—	—	—
Alomszalma q.	60	120	55	55	100	60	50	180	50	1600	1800
Árzszalma q.	60	80	60	60	75	60	60	145	65	70	60
Tüfiza kbm.	260	400	—	250	370	230	260	460	170	200	180

Stállási módokat, bánátnpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. szegedi II. honvéd kerületi parancsnokság.

Katonai Átvevő Állomások

Termékek	Füz. Csaba	K. Akalmi	Cs. Gellő	A. Beszter. Cs.	A. Bony	O. Máty.	Szabolcs	Zemplén	Szabolcs	Szabolcs	Tolna	Kapuvár	Pápa
Széna q.	404	5138	1936	1888	1886	3300	124	124	831	6912	5882	236	447
Alomszalma q.	202	3173	1196	1165	1165	1781	77	77	514	4269	3633	146	278
Árzszalma q.	900	270	54	54	54	434	144	129	129	333	165	225	387
Tüfiza kbm.	300	185	162	18	150	233	486	—	390	390	48	642	474

Stállási módokat, bánátnpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a budapesti és k. kir. katonai élelmezési raktár.

A mezőnyüzem gyűjtőterének mely távolgásig való hatása gyakran kérdés, sőt pereskedés tárgyát is képezte a gazdák s a vasuti igazgatóság között. Most a kereskedelmi miniszter 95 méterben állapította meg azt a távolgást, melyen belől behordásra váró mezői termények a vasuti sínhez mentén el nem helyezhetők s erre vonatkozólag a következő körrendeletet intézte a közigazgatási bizottságokhoz: „A törvényerejű vasúzelelti rendtartás 99. paragrafusának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a behordásra késznek fekvő mezői termények a pályától lehetőleg távolra viendők. Ennek a határozatának végrehajtása körül a m. kir. államvasút vonatelti illetőleg az üzletvezetőségnek rendszeres kilencvenöt méterben kitűrt mezőállapítást az a távolgást, a melyen belől mezői termények le nem rakhatók; abban az esetben pedig, ha a földterület meg nem felelő nagysága következtében ennek a kilencvenöt méter lehet eleget tenni, az illető birtokosok fel szoktak hívatni, hogy terményeket a helyszínről lehető legtrövidebb idő alatt horaszták el. Részemről a mezőnyüzem gyűjtőterei határovanak szemelött tartásával kezelezzék gyakorlatot fenntartandónak találok és ehhez képest az a távolgást, amelyen belül a vasutalnak mentén behordásra váró mezői termények el nem helyezhetők, kilencvenöt méterben állapítom meg és egyazonmód elrendelem, hogy azok a termékek, a kiknek hívatás a termény erre a távolgásra a terület keskenységénél fogva el nem helyezhetők, terményeinket a lehető legtrövidebb idő alatt leendő elhordására kötelezzessük.”

Szárazság Oroszországban. Oroszország mezőgazdasági állapota, a kedvezőtlen klimatikus viszonyok folytán, folytonos ingadozásban van. Ugyanis az ország déli részén vagy folytonos esőzés vannak, vagy pedig tartós szárazság uralkodik, e két szélsőség eredményei azután azt, hogy az orosz gazdák folytonos rettegésben élnek. Ég évből a tartós szárazság miatt az orosz gazdák a legrosszabb aratásnak néznek elébe, különösen Kíev környékén, hol is módfelett agódnak a vetések miatt. A takarmánytermés első hozama is tönkre ment — miután a tartós szárazság folytán a takarmány-neműk kiszáradtak. Ezen szárazság pusztító hatását fokozták a meleg szelek, melyek kipereszik azt, amit a

szárazság megkímélt. A gyümölcs, szőlő mind tönkre megy, ha az időjárás nem változik kedvezőbbé. A nyomort betétele meg azon orosz jégvérs, ami Kíev határát elérte. Körmeneteket tartanak az oroszok, hogy ezen csapás muljék el rólok.

Földmives-iskolai igazgató jubileuma. A rima-szombati m. kir. földmives-iskola f. hó 4-én ünnepele meg igazgatójának, *Erdy István*nak 20 éves jubileumát. Rády István 1870-ban a lipótvári földmives-iskolához neveztek ki igazgatónak, onnét 1886-ban a rima-szombati m. kir. földm. iskolához tették át, ahol a mai napig működik. Délután 5 órakor a városban összegyűlt megyei és városi tisztviselők, valamint a csákványi, szentmiklósi, tugosi, b. csabai, keskenéti és bresztóványi földmives-iskolai igazgatók — kimentek a földmives-iskolához. Itt Juhász Vilmos a csákványi és Herczeg Hugó an. szentmiklósi földm. iskolai igazgató tartott üdvözlő beszédet, melyben mellélták a jubileum érdemeit. Ennek végzetével átnyújtották az országban lévő földmives-iskolai igazgatók fénykép-albumát az ünnepléskor. Bornemisza László aleppán a megye, Nagy Ferenc v. főjegyző — a város részéről — tolmácsolást elismerték. 7 órakor társas vacsorához ülték, melyen jelen volt a város és vidék előkelőinek. A vacsoránál Kalay Odón b. csabai felgató, Beksy kir. tancosbíró, mondottak beszédet. Forster Kálmán min. tan. a gazd. szakoktatósi osztálya nevében sírgöngyög fejezte ki felvételét valamint egy tolmácsolást jó kívánataikat a meg nem jelenhetők földm. iskolai igazgatók is.

A felőzött tej értékesítése. A felőzött sovány tej értékesítésének kérdése állandóan napirenden van és folyton foglalkoztatja a szakembereket, hogy mely módon lehetne a nagyban értékesített eszközölni. Megkísérlelték és nem is minden eredménnyel, a felőzött tejből gomokant, asztalláblákat, bőriműzőket is készíteni, de meg sem érték el azt, amit elméleti kívánatos volna, hogy t. i. a zsírtölt megfosztott tej bármilyen nagy mennyiségben is legalább literenkint 3 krjával értékesíthessen. Újabbban a besűrítés által jelentékeny eredményeket vélnék elérni, mert ily módon szállítóképes tétetvén a sovány tej, élelmiszerként használható oly országokban, ahol a tejtermékek sokból drágábbak, mint nálunk. A cenzifikálásnál nyert felőzött

tej ugyanis igen jó tápszer, amennyiben mintegy 45% tejcukrot, 42% protein-anyagot és a hamu-alkatrészeket tartalmazza. Svéd- és Norvégországban, Dániában és Németországban a felőzött tejet néptáplálékul használják fel, de különösen Angliában van értéke, ahol a hus, tej és tojás aránylag drága. Nálunk a szövetkezések szaporodásával több és több felőzött tejet termeltek, kivánatos volna, hogy az szintén mint táplálék használásuk fel és valóban csodálatos, hogy mindennél meg jobban nem tudott tejet hódítani a gyárakban s különösen a hadseregben. Hiszen sokkal táplálóbb és egészségesebb egy liter felőzött tej, mely ma meg 2 kóstol szerezhető be literenkint, mint az a kottylek-szerű rántott leves, amit ma a hadseregben reggeliznek adnak. A felőzött tej élvezete sokkal olcsóbb, egészségesebb és táplálóbb mint a pálinka, ahol tehát beszerezhető, ajánljuk a népnek tápszerül és szorítsuk meg a pálinkafogyasztást.

A branyamegyei gazd. egylet tényszerű látogatásra. A Branyamegyei gazd. egylet május 20-án, dijazással egybekötött tényszerű látogatást tartott. Felhajtattat a kiállításra összesen 320 db. nyugati és magyar fajú tenyészmarha. A bíráló-bizottság 12 db. díszes elismerő oklevelet, továbbá körülbelül 1600 korona pénzbeli jutalmat osztott ki. A felhajtott nyugati fajú tenyészmarhák közül a lovag Biedermann R. karszáj gazdaságából kiállított, a magyar fajtárhak közül pedig a Draskovich gróf b. selyhei birtokáról fehajtott.

NYILTTÉR.*

**A
jövő vámpolitikája
és
új vámtarifánk.**

**Az Országos Magyar Gazd. Egyesület
vámügyi bizottságának megbízásából
irta:**

RUBINEK GYULA

az O. M. G. E. ügyvezető titkárja.

Nagy kvart alak 320 lap.

Ára 10 korona.

Megrendelhető a

„Köztelek” kiadóhivatalában.

Megjelent az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában *Az Újvári Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztésége által kiadott példányok. Két tábla hal ábrával.*

Irtá: Wiener Moszkó. Egy hazai beltérjes uradalom üzleti ágának fejlődéséhez és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismeretése. 104 oldalas csinos könyv, ára portmentes megfizetéssel: 50 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

* Az a tavat által költözköztetési a szerkesztőség előzetes engedélyt nem várta.

Felhívás

tejfőzőgépek versenyére!

Nyílt levél az összes tejgazdasági gépgyárosokhoz és azok képviselőihez!

Tudomásomra jutott, hogy az újonnan megalkuló falusi tejfeldolgozóteleknek és egyes tejgazdaságilag foglalkozó birtokosoknál különösen rendszerű tejfőző gépeket arra való hivatkozással ajánlanak és adnak el, hogy az illeto főlőzőgépek ép olyan tökéletes módon választják a zsírt a tejből, mint az **alfa separatorok**. Szükségemnek vélem a **gazdaközönség érdekeinek** szem előtt tartásával e tekintetben felvilágosítást nyújtani.

Hivatkozhaték ugyan az 1890. évben legutóbban Angolországban megtartott versenyre, hol az **alfa separator** messze felülmúlt az összes használatban lévő főlőző gépeket. De, hogy a t. **gazdaközönségnek** alkalma legyen az **alfa separator versenyképességéről és felülmúlhatatlanságáról** meggyőződést szerezni, tisztelettel felhívom az összes főlőzőgépgyárosokat és azok képviselőit: vegyenek részt egy Budapesten rendezendő főlőzőgépgyárosoké, majd lássa a t. **gazdaközönségnek** mely góppol mino eredményeket és mino kihaználást lehet elérni.

Hogy pedig a versenytől való tartózkodást **semmi kifogással** megokolni ne lehessen, kijelentem, hogy a főlőzőgépgyárosok **összes hivatalos rendezésiközltségét viselni fogom**, a verseny tehát a t. főlőzőgépgyárosok **közltségét nem fog okozni**, továbbá, hogy a földművelésügyi miniszternek headványt intéztem, melyben szakközönséghez s megbizottjának a versenyre való kiküldetését kértém. Egyttal kötelezően kijelentem, hogy a kiküldendő szakközönségének magamat ilvetelem. Ennélfogva tisztelettel felkértem a főlőzőgépgyárosokat és képviselőit, sziveskedjenek a versenyben való részvételüket velem tudatni, hogy a kellő intézkedéseket megtehessem.

PFANHAUSER ALFRED mérnök
az Alfa-Separator Révizoryársaság igazgatója helyén.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatelepe.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Az időjárás e héten is kedvező lefoyalu volt. Többnyire napos, száraz és meleg idő volt, míg később gyakrabbi viharok estakok a hőmérséklet csökkent. A vetések fejlődése majd mindenütt igen kedvezően alakul és csak elvétve érkezik panaszok. A ma megjelent hivatalos termésbejelentés a buzában várható eredmény 36,984,000, a rozszé 10,181,000, az árpaté 11,708,000, a zabot 10,555,000 q-ra becsüli. A külföldi termésbejelentések illetőleg az Egyesült Államokból a féltüszu Államokból a múlt hónapban szomban 62% viszonszest jelentettek. Dölgörországban a rög várt esőknek bekövetkezését és így a további használatra vonatkozólag megcsúszott; Franciaországban szintén némely javult a vetések állása és a Balkán-Államokból a kizárások tartósan kedveztek.

A külföldi piacok forgalmát illetőleg, az amerikai piacoktól kiindulva, szilárdabban irányzat uralkodik, a

forgalom azonban még mindig mérsékelt maradt. Amerikában esőhánya és a bainesérek erősfedéseire kezdetben gyorsab szilárdult. A fölött he később azonban a versenyment állományok bekövetkezését esőedésekre az irányzatok visszaesett; utóbb a hivatalos termeléselőre újulva szilárdulás állott be, míg a hét vége némi elnyúlás után az üzlet ismét szilárd. Egyelőre még kb. 3 c. emelkedés mutatkozik. A látható kizárásokhoz buzában 296,000 bush. kiszáradt. Angliában az irányzat szintén szilárd, de a teogenturált impulzus csak lassan követték és az emelkedés csak mérsékelt. Ugyanezen viszonyok uralkodtak Franciaországban is azáltal a különbséggel, hogy az árak a hét vége felé elnyúlhattak. A többi kontinentális piacokon a fogyasztás — mint eddig is — csak gyengén vett részt az üzletben és az árak többször hullámzás dacára alig változtak.

Nálunk kenyérforgalmak erősen layhuló irányzatot követtek, míg takarmányzikkik inkább tartottak.

Az üzleti hét részletéről következőket jelentehetik:

Buza iránt állandóan csak gyenge volt a kereslet. A legutóbbi malom csak korlátolt beszerzésekre szorították és tartózkodó maradt, míg a tulajdonosok erre eladási hajlamot tanusítottak és vagonokért épügy, mint telekeltés is bőven kiadták. Az árak így fokozatosan csökkentek és a hét folyamán kb. 60 fillért vesztektek. A napiforgalom kevés kivétellel szegény maradt és a héten át összesen 90,000 q tesz ki. Szerb buzák jóformán ágyeltem kiült maradtak és csak az adány kisebb részét átvett szoványra kelt el. A behozatalos összesen 79,000 q.

Rozs e héten is tartósan lahya irányzatot követett. A kínálat nem volt ugyan terjedelmes, de annál sürgetőbb maradt, míg a vevők teljes tartózkodást tanusítottak és alig vásároltak. Elszállítási eszókora k keresztel teljesen megzavart. Az árak így majd minden nap visszamentek és összesen kb. 90-70 fillért vesztettek. Ma helybeli partitúra 12.90-13.30 K-ig készpénzfizetéssel, míg helyben 13.40-50 K-ig érhető el 3 hóra. Nyíri származékának a forgalom szintén nagyon korlátolt és Dobozcezen-Nyiregyháza partitúrákban 12.10-20 K-ig jeyrünk készpénzfizetéssel 100 q-onként.

Árpa (takarm. és hánt. eszókora) továbbra is csak mérsékeltan van kínálva és a kereslet is gyenge maradt. Az irányzat így lahya volt és árak a múlt héthez viszonyítva kb. 20 fillért 100 q-onként vesztettek. Minőség szerint gyökösökönál a hízaloknál helyben és helybeli partitúra 12.30-40 Cassa jeyrünk. Jó minőségű sorárra állomások atvére alig kerül forgalomba. (Mindem 100 q-onként.)

Zab csak gyengén volt forgalomban. A kínálat mérsékelt ugyan, a kereslet azonban korlátolt és így az árak is alig változtak, csendes irányzatban ezek inkább tartottak. Az eladott kb. 3000 q-ért szint és intakább szerint merkanál áruban 10-10-50 prima- és finom országú áruban 10-80-1108 érték el per. Cassa helyben.

Tengeri éteg bőven van kínálva, míg a kereslet a rendes korlátok között maradt. Az árak mérsékeltnek voltak és hajóbi árúve 1110, kokoslé árúve 1200 k-ig fizettek. Barcs és Sziszek származására későbbi szállásokra jobb volt a kereslet.

Olaszgyepek: Kápostarezeben (efektív ár) e héten sem volt forgalom. Kápostarezeben augusztura az érdeklődés gyenge, az irányzat csendes maradt és árfoalya szórványos üzlet mellett 25-40-80 K között mozogott. Új hánai repézékre kisebb mennyiségben Budapest távolgásához árúve 23-60, állomásokon árúve 27-90 K között fizettek. „Új román aprószerű” repése nem volt forgalomban. Hazai román minőségű eddigéle nem eldigi ki.

Füvelgek: Bab iránt e héten sem volt érdeklődés, a kínálat gyenge és az árak csak névlegesek. Torpebak Gyöngyösten 16, Félégyháza 16, gömbölyű Molhás 14-,, Zombor-Baján 14-,, Barnabak Kálócán 14-,, tarkabak Nagy-Károlyon 10-,, Kendermag helyben 20 koronás jeyez. Bükköny 14-,,14-60 K. Muharag 14-15 koronát jeyez helybeli partitúra, minden 100 kilogrammónként.

Napi jelentés a gabonázeletről. 1900. június 12.

Amerika ma 7-50 centtel magasabb jeyéseket küldött, melynek hatása alatt már a reggeli órákban újrarendeltül várják a vevők az újit. Izóadón. Az első hét októberi buzában 15.70 K. kötetélt, telát csak épen 20 fillérry emelkedés a tegnap szilárdok képelet. Azúttal ismét felszólították 15.80 K-ig és midén ismét valamivel elnyúlhat, déli 1 órák 15.75-15.80 K. jeyez. Rozs és kizölösen zab — mely felé roszabb hírek keringeznek — léphet tartanak a buzával és míg előbbben 15.8-80 K. szilárdan tartotta magát, addig utóbb 10.32-34 K-ig emelkedett.

A kizárózatúletben mérsékelt forgalom mellett a malomok eleinte nem akarták a külföldi emelkedéstől tudomást venni és alig kínáltak valamivel jobbakat, midén a tulajdonosok tartózkodás mellett kizényserítve voltak árjajánlatukat mindinkább felémelti, míg hogy midén 23,000 mm. buza kelt el, már 20 fillérry magasabb árakat fizettek.

Tengerben mérsékelt vétékdelv volt árjeyek jó a kínálat és helyben vaggonra rakva 11.30-40 K. alkudtak.

Árpa és rozsan gyenge az üzlet, az árak valamivel szilárdabban és midénél szeszint az előbbiektől 11.40-12 K. míg utóbbi 12.80-13.20 K jeyrünk ab. Buzaiépt.

Zab változatlan és budapesti partitúra 10-10-40 K. érhető el órá.

Határdeák és órák árszát

Buza októberre 1900.	15.78-80 —
Tengeri júliusra	11.30-38 —
szegény 75	11.48-49 —
Rozs októberre	13.74-76 —
Zab októberre	10.36-38 —
Áz fájgyezés 100 kg-ra vonatkozik:	
Eladott:	
Buza:	

Tízszázalék:

400 mm. 30 kg. K. 1010	3 hóra
100	80 = 1610
300	75 = 1430
1100	80 = 18 —
500	79 = 16. —
200	74 = 16. —
200	73 = 16. —
500	79 = 15.80
700	78 = 16. —
200	78 = 16. —
300	78 = 15.80
100	77 = 15.43

Felteszgyezédek:

300 mm. 30 kg. K. 1280	3 hóra.
500	79 = 15.70
500	79 = 15.70
100	79 = 15.40
200	78 = 15.35
100	76 = 15.40
200	76 = 15.15
100	76 = 15.15
200	76 = 15.15
100	76 = 15.15
100	76 = 15.15
400	75 = 15.10

Mező-Köveési Kálócák:

150	78 = 15.45	
2100	75 = 15.20	
Dunai		
1150	73 = 14.95	
350	73 = 14.95	
Tóznai	1800	75 = 14.85
Bánsági	3300	72 = 15.96
Bácskai	200	78 = 15.70
Zemlén	2000	73 = 15.25
Becskereki	1200	73 = 15.25
Szerbái:	1100	76 = 14.5

Szészület.

Buza (Goldfueger Gábor országgyári képviselő jelentése.)

A szészületben e héten elején szilárd irányzat uralkodott és a eszészárk azonnali, valamint júniusi szállításra a múlt héti zárjegyűk szerint zároltak. Ezeket főmóntéltul nagyban azonnali szállításra adózza 11650-11750, adózzátalán 4650-4750 koronán helyben ismógyógyáraktól.

Főszészéses adózza 11650-11750, adózzátalán 4650-4750 koronák kelt el.

Az adózzat nyereszes és demózzát szesz árúve.

Változik főmóntéltul Átal főmóntéltul szesz adózza 114-11500 K. azonnali és 110 K. későbbi szállításra volt ajánlva és ez áron többé tárúruva is lett.

Megoldások eszészárk kontingens nyereszes 50 fillérry árúgabban ajánlottak és miután a vétékdelv igen éleak, úgy több télt 40-50 koronán is kelt.

Etetési czélokra

az országos chemical intézet a központi vegykísérleti állomás vegyelmezése alapján,
legjobban ajánlható saját gyártmányu:

rizstakarmánylisztünk

	vagyí öszszeltele:	
Zsir	.....	13.74%
Protein	.....	15.40%
N. mentes anyag	.....	47.55%

árpadaránk

	vagyí cseltele:	
Zsir	.....	6.14%
Protein	.....	12.75%
N. mentes anyag	.....	57.79%

Mintákkal és felvilágosítással szívesen szolgálunk

Hedrich és Strauss „KIRÁLYMALOM“ Budapest.

!!A mezőgazdák figyelmébe!!

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára
Budapesten, VIII., Üllői-ut 48. szám
jutányos áron szállít:

**sodrony-kerítések,
magtár-ablakrostélyokat,
szikrafogókat, kavics- és föld-
rostákat, herefejtő- és tok-
lászoló aczélszöveteket gumbólyti
és négyzetletes aczélsodronyból,
választóhengereket**

(Sortírcylinder) eséplőgépekbe, valamint régi
hengereknek új sodrony-küpennyel való
ellátását,

**takarmány- és trágyakosa-
rakat, okórszájkosarakat,
rostákba való szitabetéteket** stb. stb.

Pontos és gyors kiszolgálás!

Árjegyzékek ingyen és bérmentve!!

AZ

ORSZAGOS MAGYAR GAZDASAGI EGYESULET

felügyelete alatt álló

KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT

kiadásában a következők

gazdasági könyvek jelentek meg:

	füve	kötve
	frt	kr.
Cselkó és Kossutány Takarmányozástan	2.40	3.--
Cserháti Sándor Talajismeret	1.60	---
Hilgard-Treitz Szikes talajok	—	1.--
Domokos K. Gazdasági építéset I-ső rész	2.40	---
Száhlender Gyula Gazdasági építéset	---	---
II-ik rész	2.60	3.--
Szűts Mihály Mezőgazdasági becsléstan	2.60	3.--
Cserháti Sándor Okosorú talajmivélés	2.60	3.--
Acsádi Jenő Mezőgazdasági Ut-, Vasut- és Hidépítéset	---	2.60 3.--
Molnár István Gazdasági gyümölcsstermelés	2.--	2.40
Beiwinkler Vilmos Fajbaromfi-tenyésztés	5.--	6.--
Rázsó Imre Czukorrépa-magtenyésztés	1.--	---
Dr. Baross János Idegenek birtokbeszerzése	3.--	---

Megrendelések az

Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénzüri hivatalához
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)
intézendők.

A műveket bérmentre küldjük; s minden megrendelés
után 25% engedményt adunk.

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

Chicagoí aratógépgyár.

Kévekötaratógép. Marokkrakaratógép.

Fűkaszáiogép. Szénagyűjtő-gereblye.

Kaszaélesítő. Kévekötzsineg.

Nemrég nyitottak meg Budapesten új üzletünket és azt magunk vezetők egyene-
sen saját üzemünk szerint. Ezen idejében szolgálhatunk tisztá manillakötőszineg-
melyet Chicagoí gyárunkban gyártottak.

Képes Árjegyzékekért és útmutatásokért tessék az alul jelzett címhez fordulni!

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

WILLIAM J. STILLMAN, igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 38. szám.

A dr. Aschenbrandt-féle

bordói-pora legbiztosabb, kényelmes kezelésű és olcsó ellenszere
a szőlő- és a burgonya**peronosporájának**Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” rak-
tárában:50 kgos zsákokban — — — à kg. 76 fill.
10 kgos zsákokban — — — à kg. 80 „
5 kgos zsákokban — — — à kg. 80 „A szőlő első permeterezéséhez 1¹/₂; második permeter-
ezéséhez 1¹/₂—2¹/₂; harmadik permeterezéshez 1¹/₂—2¹/₂-os oldatot
használnunk. — Egy kat. holdra kell 3 permeterezéshez 22—25 kg.
bordói por, 25—30%-al kevesebb, mint a tiszta rézarálézból.
A port **konyhaszítán** a vízbe szétlátjuk és kész az oldat.

A dr. Aschenbrandt-féle

réz-kénpora legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb betegségtől is védel-
mező ellenszere az**oidiumnak (lisztharmat).**Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”
raktárában:50 kg. zsákokban — — — à kg. 52 fill.
10 kg. zsákokban — — — à kg. 56 „
5 kg. zsákokban — — — à kg. 56 „Ahol az 1899-ik évben volt **oidium**, először április
hóban, a mikor a szőlő hajtása 10—12 cm., **porozunk**;
másodsor június hó végén, harmadsor augusztus hóban. —
Egy kat. holdra kell 3 porozásához 15—18 kg. **réz-kénpor**.
**Sokkal kevesebb fogy belőle, mint a közönséges kén-
porból.**Az emelkedő rézgázic és kénárak folytán a
dr. Aschenbrandt-féle porok featti árai csak ideig-
lenesen kötelezők. — Tessék mielőbb a rendelést
eszközölni, hogy a védekezés idejére a por kéznél
legyen. Elkésett rendelések teljesítéseért nem szava-
tolunk, mert a gyártás korlátozott.**Permeterző és fújtató gépek:**Vermorel-féle „Eclair” permeterző — — — 40 kor.
Vermorel-féle „Torpile” porozógép — — — 36 kor.**Megfelelő magyar gyártmányok:**Permeterző — — — — — 32 kor.
Kézi fújtató (igen finoman poroz.) — — — 10 kor.
Háti porozó gép (igen finoman poroz.) — — — 28 kor.Az „Aschenbrandt-féle” porok megrendelhetők a vezérképviselet
Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél,**BUDAPEST, (Alkotmány-utca 31. szám).**

Ezenkívül megrendeléseket elfogadnak:

A „Borászati Lapok” kiadóhivatala,

BUDAPEST (Köztelek)

és a vidéki megbízottak.

A világhírű és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai
**„Deering”-féle fűkaszalógépeket,
marokraké aratógépeket és
kévekető aratógépeket,
szénagyűjtőgépeket**valamint erősem vashéj
és aczéllal készült(lógerelyűek) van szerencsém a t.
gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy
hogy minden általam szállított ilyen gép-
nek használhatóságáért és jó munkájáért,
nemkülönbön anyagának jószágáért ei-
váltam a felelősséget.Szükséglet esetén kérem a megrende-
léseket ezen gépekre nekem már most
feladni, mivel azokat korlátozott számban
horzlam Amerikából, megőrlendőnek,
hogy késői rendelvényeket legmagyobb
szajjalatomra már nem lennék képes fogaa-
nalostani.**PROPPER SAMU**

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váci-körút 52. szám.

— Árjegyzékkel és előtérő bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgálók. —

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület átkért
használatára (Budapest Közelek).

ÁRA:

nagyban wagon-rakományonként az Leopoldshall-Staffurt,
önlesztett állapotban 106 frt, zsáokban szállítva 130 frt. A vas-
úti szállítási költség a különböző távolságú rendelési állomá-
sok szerint 130—140 frt között váltakozik.Kicsinyben mm-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egye-
sületesi tarok részére 2 frt 80 kr., norm tagoknak 3 frt.
A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyösszetűlt pénz-
tárhoz beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény
átvételénél fizetendők.**Kapható**egész éven át **legelő rendű fiatal
nehéz****erdélyi igás ökör****Papp Antalnál,****Szamosujvárt.**A készlet egész éven át állandóan
800—1000 darab. 909**Haszonbérlet.**1901. évi november 1-től kezdve Diósjenő köz-
ség határában (Nógrád-megyében) haszonbérbeadó egy**1529 kat. hold kiterjedésű birtok,**melyből **836 hold szántóföld, 166 hold rét,**
a többi **legelő és erdő.** Bővebb fölvilágosítást ad
maga a tulajdonos **Almásy Ede úr Borostyán-
kőn** (Vas-megye) vagy **Spett Vincze** ügyvéd úr
Budapesten (IV. Kecskeméti-utca 14. sz.) 1053

1930. sz.

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közhadseregbeli csapatok, intézetek és elszigetelték élelem-szükségeiteinek bérlet útján való biztosítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

A tárgyalás megtartatik																					
megyő	állomás és hivatalban	a bérleti állomás számára	az ahhoz tartozó helységgel	megyő	időtartam	következő katonai élelmezési szükségletre						Körülbéli évi folyó szükséglet			Bánatpénz						
						naponkint	havi szükséglet			nyáron	télen	szükséglet	következő cik-kekre								
							szén	almalm	nyáronkon				nyáron	télen	szén	szalma	kenyér tüzifa				
						tól	ig	3.400	2.100	á	ágyzalma	kenyér tüzifa	kőszén	kenyér tüzifa	kőszén	szén	szalma	kenyér tüzifa	kőszén		
Gramm	adag	mm.	m ³	mm.	m ³	mm.	métermáza	m ³	mm.	k o r o n a											
1900. júl. 3.	Pilis-Ösbát tábor				1900. szeptember 1-ig	65	65**	900*	50	—	—	—	404	202	900	300	—	100	180	120	—
1900. július 5.	Kecskemét				1900. szeptember 1-ig	414	414	90	5	85	31	505	5138	3173	270	185	3540	1450	500	70	400
	Czegléd					156	156	18	4	—	23	—	1936	1196	54	162	—	520	200	70	—
	Alberti-Irsz					152	152	18	1	17	2	75	1886	1165	54	18	553	520	200	10	70
	Ábony					152	152	18	4	—	21	—	1886	1165	54	150	—	520	200	60	—
	Örkény					—	—	—	—	—	—	—	—	1414*	616*	380*	160*	—	380*	160*	60*
1900. júl. 7.	Zombor				1900. augusztus 21-ig	152	152	18	2	—	10	—	1886	1165	54	72	—	520	200	30	—
	Bécs-Bedrogh					10	10	48	15	—	68	—	124	77	144	486	—	40	40	180	—
1900. júl. 10.	Szabadka					10	10	48	—	—	—	—	124	77	129	—	—	40	40	—	—
1900. júl. 12.	Székesfehérvár					67	67	48	9	—	57	—	831	514	129	396	—	250	80	110	—
1900. júl. 14.	Tolna					557	557	111	11	71	54	531	8912	4269	833	390	3613	1800	710	150	400
1900. júl. 17.	Kaposvár					474	474	55	2	38	6	250	5882	3683	165	48	1728	1600	600	20	200
1900. júl. 19.	Pécs					19	19	75	18	5	89	50	234	146	225	642	330	60	50	200	40
	Baranya					36	36	129	19	73	60	425	447	276	387	474	2888	100	100	140	300

*) A körülbéli napi szükséglet az örkényi lőtár részére a táborzás tartama alatt, azaz megközelítőleg május hótól szeptember haváig 129 adag szénra 3400 gr., 108 adag szénra 4500 gr., 237 adag almazsírma 1700 gr. és havonta 37 m³ kenyér tüzifa. *ovábbá ágyzsírma az egész időtartamra 380 métermáza. A szállítást az örkényi állomásra néve elnyerő, köteles az Örkény melletti lőtárhoz, vagy esetleg más, a táborra Örkény mellett bevonuló csapatok szükségletét a felajánlott szállítási árákon kívülrelni a lőtárhoz kiküldetni. Az előbbiek után eső szükséglet, egyenlő az ezen szükséglet után eső bánatpénzre a fent levő táblázatra van feltüntetve. **) A szállító köteleve van az ezikkelt a fennálló árákon a fentmellített időszakon kívül is a Pilis-Ösbát állomáson csapatok részére szállítani, pl. a póttartalékos kiképzések 1901. évi október és novemberben. A táblázatban feltüntetett napokonként 65 adag almazsírma, mert ez a nyári hónapokban lesz kiküldetve, adagonként 700 grammal számítandó; a 900 mm. ágyzsírma megfelel a táborzási időszakra és az 1901. évi október és november havi szükségletnek.

Különbő határozmányok.

Azon állomásokra nézve, melyeken a bérleti időtartam alatt, különösen a lovasságnál az osztály-vagy ezred összpontosítás eszközölként, a bérletnyertes köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani.

Székesfehérvár, Szolnok, Kaposvár, Pécs, Kecskemét, Zombor és Szabadka állomásokra nézve a vállalkozók kötelesek azon többletet, mely az 1900/1901-ik évben bédített szabadságosok, tartalékosok és póttartalékosok által származik, a bérleti árak mellett szállítani.

A bérletnyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a feltélti füzét IV. pont, 1. bekezdés, A—a) határozmányok értelmében kiszolgáltatni.

A kézenyelvek a szükségleti helyeken a lótapéczikre nézve ötnaponként, a fa és kőszénre nézve havonként és az ágysszalmánál négyhavonként tartóznak.

A lótapéczikok, ha az csapat érdokeiben áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztoság jóváhagyása mellett kivételesen **10 vagy 15 napra** is kézenyelhetők.

A bérleti uton szállítandó ágysszalma, tüzifa és kőszénre nézve az ajánlatok a szükséglet helyére való feltételül **elfuvarozással együtt** tendók.

A szállított raktári ra legyenek 19 km-nél nagyobb távolságra a katonai laktárhoz; ha a távolság 19 km-nél nagyobb, akkor a szállító szintén köteles, a lótapéczikeket saját költségén elfuvarozni.

Az alomszalmának ²/₃ részben **zupszalmából kell állani.**

Ajánlatok ki nem irt czikkre, továbbá ajánlatok, melyek hosszabb időre mint a kiirt szállítási időtartamra szólnak, feltétlenül és azonnal visszautasítottnak, és

ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb ideigvel, nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló-bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon czikknek, a kiirt biztosítási idő tartamának egyes szakaira, különböző árnyalatok tételek.

A fa- és kőszénzállításra beadott ajánlatokban azok neme is megemlítendő.

A terményeknek általános mozgósítási esetén való kiszolgáltatására nézve, a szállítási feltételek füzetnek XXVII. pontjára különösen utaltatik.

Azon esetben, ha valamely állomáson a szállító, vagy a vele érinkezésben álló személyeknek lovak között ragályos betegség útré ki, a katonai igazgatásnak jogában állandó, a fertőző ragály-veszélyes állapotoké kiállított katonai állatorvosi bizonyítvány alapján, a lóállományok — az igazolt szükség tartamára — a szükséghez képest esetleg más járványmentes állomásról való szállítási utjáni előmozdése iránt intézkedni, a nélkül, hogy a szállításhoz valamely kártalanításra igénye származzék abból, hogy a lótap ezen időre nem tölve vétettek fel.

Általános határozmányok.

1. A tárgyalások mindenkor 10 óraker délelőtt bizottságilag tartatnak meg, melyekhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtatnak el.

2. Az 1 koronás kéziról **ajánlatoknak**, lepeéselt boríték alatt, az előirt bánátpénzrel együtt, külön boríték alatt való csatolása mellett, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon, legkésőbb délelőtt 10 óráig kell a tárgyaló-bizottsághoz beérkezniük; későbbben érkező, vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel irt ár fog helyesnek tekintetni.

3. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességet s ere végyonjának elégséges voltát, a kereskedelmi- és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi iktarbizma bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egyelet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló-bizottsághoz hivatalosan juttatandók.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tűnnie.

4. A tárgyalásokra nézve a Budapestben, illetőleg Székesfehérvárott, 1900. évi június hó 2-án kelt hivatalosan kelt példányban kiállított feltételek füzetének határozatait megvadás. Ezek betekintendők a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztoságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. előmozdít raktáraknál, Kecskeméten a 13-ik huszár-ezred parancsnokánál naponta délelőtt 9 órától 12-ig.

Az ezen szállítási feltételek füzetében foglalt feltételek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már kötelezve van. Ezen szállítási feltételek füzetét az előbb említett előmozdít raktáraknál nyomtatott ivenként 8 főlőrt el is adatnak.

5. **Közsegek a bánátpénz letételtől mentesek; de ajánlatukért s az ezekben elvállalt kötelezettségeikért, egy mint más vállalkozók, szavatolni tartoznak.**

Termelőeknek a bánátpénz vagy óvadék letételtől való mentesség csak oly czikkre adható meg, melyekről ők maguk termelnek, de írásbeli nyilatkozatot kell adniok, hogy ők az elvállalt kötelezettségek teljesítésére nézve összes vagyonukkal szavatolnak.

6. Az élelem-szükségleteknek az állomáshoz tartozó helyegekbe való elfuvarozására nézve, a feltélti füzét XXVII. pontja értelmében, külön ajánlat tendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglalatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető czikkre szállítást elnyerte, előnyben részesül.

7. Az ajánlókého a hadigazgatásnak ajánlatuk elfogadására iránti nyilatkozata tekintetében lemondának az 1875. évi XXXVII. törvényekik 314. és 315. §§-aiban valamely ajánlat elfogadására iránti nyilatkozatra nézve megállított határidőnek betartásáról.

8. A tél hónapokban, azaz október hó elsőlőtől márczius hó végéig szükséges alom szalma 2500 grammos adagokban, a nyári hónapokban pedig 1700 grammos adagokban szolgáltatandó ki.

Daczára ennek azonban az ajánlatok 2100 grammos alomszalma-adag után tendők.

Kelt Budapest, 1900. évi június hó 2-án.

A bizottsági bizottságtól.

Ajánlati minta.

1 koronás bírléy
En alulirt az 1900. évi június hó 2-án, 1900. sz. a. kelt irátemény alapján ezen .....***) ajánlatommal kötelezem magamat, hogy az N..... állomásra: állomásra nézve:

..... f. szóval ..... fillér,
az alomszalmának 2100 grammos adagját ..... f. szóval ..... fillér,
az ágysszalmának métermászáját, a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt ..... f. szóval ..... fillér,
a tüzifának méterét (nemo), a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt ..... f. szóval ..... fillér,
1900. évi ..... hó 1-től 1900. évi ..... hó végéig tartandó időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló előmozdít és a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulóknak részére, az előkészített feltélti füzét illető pontjai értelmében kiszolgáltatom és ezen ajánlatát a külön borítékban csatolt (vagy az ide osztott elismervény szerint a ..... pénztárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen ..... összesen ..... korona bánátpénzzel keszekedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerném, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után bánátpénzemet a 10 százaléknál óvadék erejéig kiegyesítendem, s ha ezt elmulasztom, a hadseregigazgatásí feljogosított arra, hogy ezen kiegyesítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás után szőkösztölse. Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül, a tárgyalásra előkészített feltélti füzetben foglaltaknak is alvetem magamat.

Az N..... nek N-ben kelt, ide mellékkelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az N..... nek fog átküldetni.

Kelt N..... ben, 1900. .... hó ..... N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye).

Megjegyzés. Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag össetesnek kívánja tekinteni, az „összetes” szó beszuandó, mert minden ajánlat, mely ezen toldalékok nélkülözli, nem össetesnek tekintetik.

Az ajánlat lepeéseltendő és borítékra irandó: ..... hó ..... tartandó tárgyaláshoz.”
Ajánlat az 1900. évi június hó 2-án kihirdetett s 1900. ....
A letéteményezeti bánátpénz az ajánlatban részletezendő.

A magy. kir. államvasutak nyári menetrendje.

Budapest—Hatvan, Budapest—Bicske, Budapest—Párkány-Nánára a vonatok érkezése oda és vissza.

Érvényes 1900. évi május hó 1-től.

Budapest k. p. u. — Hatvan.

Állomások	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	L-III. 402	L-III. 304	L-III. 320	L-III. 1508	L-III. 309	L-III. 1505	L-III. 310	L-III. 310	L-III. 310	L-III. 312	L-III. 302	L-III. 308	L-III. 318	L-III. 1506	L-III. 306	L-III. 300	L-III. 1510	L-III. 302	L-III. 300	L-III. 1510
Budapest keleti p. u. .... indul	710	709	705	700	695	690	685	680	675	670	665	660	655	650	645	640	635	630	625	620
Godólló ..... érkezik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Assód ..... érkezik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hatvan ..... érkezik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

× Csak ünnep- és vasárnap május 15-től szeptember 15-ig bezárólag. + Június 15-től szeptember 15-ig bezárólag. * Május 15-től. • Május 15-étől szeptember 15-ig Budapest keleti p. udvar—Tura között Assód állomás kivételével ünnep- és vasárnapokon az utasok lejárása ki van zárva.

Hatvan—Budapest keleti p. u.

Állomások	L-III.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	321	405	1509	309	1505	319	307	311	301	403	313	305	407	1507	303	401	317	401	317	401
Hatvan ..... indul	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827	827
Azéri ..... indul	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Godólló ..... érkezik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapest k. p. u. .... érkezik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Budapest keleti p. u. — Bicske.

Állomások	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. sz. sz.	Sz. v.	Sz. v.
	× 10 L-III.	L-III.	1502	1502	L-III.	16	12	18	48	1304	8
Budapest keleti p. u. .... indul	680	680	680	680	680	680	680	680	680	680	680
Budapest-Ferenzváros ..... indul	707	—	911	1236	—	—	241	441	711	984	1009
Budapest-Kelenföld ..... érkezik	716	908	930	1.46	201	236	251	461	641	1018	1110
Budapest-Kelenföld ..... indul	721	907	931	1240	202	237	252	462	642	1021	1111
Bicske ..... érkezik	827	945	1021	150	249	315	356	557	741	1190	1218

• A 7., 8. és 1304. sz. személyvonatnál naponta, × a 10. sz. személyvonatnál május 15-től bez. szept. 15-ig ünnep- és vasárnapokon a szomszédos forg. menetekkel használatát. • a 9. sz. személyvonatnál Bicske—Bpest keleti p. u. között Bpest—Kelenföld állomás kivételével május 15-től bez. szeptember 15-ig ünnep- és vasárnapokon az utasok lejárása ki van zárva.

Bicske—Budapest keleti p. u.

Állomások	T. sz. sz.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.
Bicske ..... indul	435	505	545	748	1250	111	317	431	618	728	728	748	918	1098	
Budapest—Kelenföld ..... indul	544	613	651	848	128	148	418	536	658	728	728	848	1018	1098	
Budapest—Kelenföld ..... érkezik	547	616	659	859	128	149	428	540	659	728	728	848	1018	1098	
Budapest-Ferenzváros ..... indul	692	627	712	909	—	—	428	553	—	807	807	909	1098	1098	
Budapest keleti p. u. .... érkezik	618	640	725	920	146	146	450	566	715	825	825	906	1098	1098	

Budapest ny. p. u. — Párkány-Nána és vissza.

Állomások	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.	L-III.
Budapest ny. p. u. .... indul	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540	540
Budapest-Nána ..... indul	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapest-Nána ..... érkezik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapest ny. p. u. .... érkezik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jegyzet: • Ezen vonatra a szomszédos forgalomból használatát ki van zárva.
 † Május hó 15-től ünnep- és vasárnapokon közlekedik.
 ‡ Május hó 15-től bez. szeptember 15-ig ünnep- és vasárnapokon közlekedik.
 × Június hó 1-től közlekedik.
 † Június hó 1-től minden szombatkor közlekedik.
 ‡ Június hó 1-től minden szerdénként közlekedik.

Működési ár 16 szék 80 fillér ezen felül minden más 4 fillér, felül díjteljes 10 fillér. Csak kizárólag minden bejelentés 10 fillér költségű.

KIS HIRDETESEK

Csak azoknak van a munkájuknak megjelölésük, amelyek által kivétel nélkül az adás költségét viselik és a közönségnek nyilvános.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

Nagyobb

... az országban ...

Gazdasági

... az országban ...

Tejgazdasági

... az országban ...

Működés

... az országban ...

Hírcikk

... az országban ...

Értesítés

... az országban ...

Céplési Idenre

... az országban ...

Nagyobb

... az országban ...

Trükk

... az országban ...

ÁLLÁS KERESŐK.

A gróf Esterházy-féle esküvői földmérés-iskola

... az országban ...

Magyar-órári gazdasági

... az országban ...

Földmívelési és gazdasági iskolát végzett fiatal emberek

... az országban ...

Készletviszt

... az országban ...

Merlegképes

... az országban ...

Nyári

... az országban ...

Száni

... az országban ...

Földművelési

... az országban ...

Gazdasági

... az országban ...

Földmérés

... az országban ...

Gazdasági

... az országban ...

Földmérés

... az országban ...

Földmérés-iskolát

... az országban ...

Intéző

... az országban ...

Gazdasági

... az országban ...

3000 holdas

... az országban ...

ALLATOK.

... az országban ...

Eredeti

... az országban ...

Rambouillet

... az országban ...

Striek,

... az országban ...

Éladó

... az országban ...

Repeze.

... az országban ...

árpa, buza

... az országban ...

2 dán dög

... az országban ...

Vöröstarka

... az országban ...

tinó és üsző

... az országban ...

Henrik Ignác,

... az országban ...

Félvér

... az országban ...

Símmenhalt

... az országban ...

Komanderórtók

... az országban ...

VEGYESEK.

... az országban ...

Vételre

... az országban ...

Lancaster-Fegyver.

... az országban ...

Éladó

... az országban ...

Repeze.

... az országban ...

árpa, buza

... az országban ...

2 dán dög

... az országban ...

Vöröstarka

... az országban ...

tinó és üsző

... az országban ...

Henrik Ignác,

... az országban ...

Félvér

... az országban ...

Megvételre

... az országban ...

Éladó

... az országban ...

Magy. kir. államasutak

... az országban ...

Pályázati hirdetés.

... az országban ...

Eladók

... az országban ...

Repeze.

... az országban ...

árpa, buza

... az országban ...

2 dán dög

... az országban ...

Vöröstarka

... az országban ...

tinó és üsző

... az országban ...

Henrik Ignác,

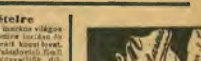
... az országban ...

Félvér

... az országban ...

Megvételre

... az országban ...

... az országban ...

... az országban ...

... az országban ...

ELADUNK

... az országban ...

TAKARÓ

... az országban ...

PONYVÁKAT,

... az országban ...

ZSÁKOT

... az országban ...

KOHN ÉS STEIN

... az országban ...

BUDAPEST, V. Béla u. 5.

... az országban ...

Achicago Piano

... az országban ...

Rud. Sacknál,

... az országban ...

Hirdetmény.

... az országban ...

Magy. kir. államasutak

... az országban ...

... az országban ...

